

„...tanítani mindig könnyebb, mint Urunk szavát hitelesen hirdetni. Megtapasztaltam, hogy csak térden állva, vagyis imádkozva szabad készülni a prédikációra.”

► Mít jelent nekem az igehirdetés? – 2. oldal

„Az egészségügyiköltség-robbanás miatt nem lehetséges árverseny a biztosítási piacon, illúzió az »alacsonyabb díjért magasabb minőség« elképzelés. Fokozott állami szerepvállalás szükséges, a közpénz azonban valóban a közt, nem pedig a magánérdeket kell, hogy szolgálja.”

► John Q – Végszükség – 5. oldal

„A magyar nép, Szerb Antal szavaival élve, »a nemzet legfájdalmasabb emberének« imádságát választotta közös identitásának zenei kifejezésére. Kölcsey Ferenc ökömenet teremtetett.”

► A Himnusz születésnapja – 6. oldal

Az abszolút hang ► 3. oldal
Jussunk végre hétről a nyolcra... ► 3. oldal
Kollázsinterjú Schéner Mihály képzőművésszel ► 5. oldal
A magyar kultúra napja ► 6–7. oldal
Blogbejegyzés ► 9. oldal
Nyílt levelek Donáth Lászlónak ► 11. oldal

FOTO: BARTA IMRE

Wass Albert születésének századik évfordulója alkalmából szobrot avattak Budakeszin, a Fő téri közparkban január 12-én, szombaton több száz érdeklődő részvételével. Gábor Emese szobrászművész alkotása a Jobb Kor Polgári Egyesület kezdeményezésére, kizárólag közadakozásból készült el. Az avatóünnepségen – amelyen Ferenczi Csongor színművész előadásában elhangzott Wass Albert *Üzenet haza* című verse is – áhítatot tartott dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke.

(Wass Albertre emlékező írásunk a 7. oldalon)

„...szüntelenül imádkoztatok...”
– „Boldog, aki olvassa...”

Imahét a Krisztus-hívők egységéért

Az ez évi ökumenikus imahét megnyitó istentiszteletére – amely egyben a Biblia éve 2008 ökumenikus megnyitó istentisztelete is – **január 20-án, vasárnap 18 órakor** kerül sor a **Pozsonyi úti református templomban** (Budapest XIII., Pozsonyi u. 58.; a Szent István körút felől megközelíthető a Budai Nagy Antal utcából induló 79-es trolibuszsal, amelyről a harmadik megállónál, az Ipoly utcánál kell leszállni). Szentbeszédet mond dr. Babel Balázs kalocsa-kacskei érsek. Igét hirdet dr. Bölskei Gusztáv református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke. A Biblia évét D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyar Bibliatársulat elnöke nyitja meg. Az istentisztelet liturgiájában a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa taggyházainak püspökei, vezető lelkipásztorai vesznek részt.

Minden érdeklődő testvérünket szeretettel várjuk!

DR. PECSUK OTTÓ *főtítkár*
Magyar Bibliatársulat
DR. BÓNA ZOLTÁN *főtítkár*
Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsa

■ H. K.

Közös programok egész évben – a Szentírás jegyében

Sajtótájékoztató a Biblia évéről

Szokatlanul nagy médiaérdeklődés közepette tartottak sajtótájékoztatót január 14-én a Biblia évéről a történelmi egyházak és a projekt fő médiatámogatója, a Magyar Televízió a Magyarországi Református Egyház Zsinatának Abonyi utcai székházában.

Az eseményen a Magyar Katolikus Egyházat Erdő Péter bíboros, esztergombudapesti érsek, a Magyarországi Református Egyházat Bölskei Gusztáv, a zsinat lelkes elnöke, evangélikus egyházunkat Iltés János elnök-püspök képviselte; jelen volt továbbá D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyar Bibliatársulat, illetve a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke. Az egyházvezetők személyes hangon szóltak a Szentírás életfontosságú szerepéről, kulturális és erkölcsi hatásáról.

A történelmi egyházak közös programjainak és saját rendezvényeiknek

egész esztendőben súlyt helyeznek arra, hogy közösségeik és híveik intenzívebben foglalkozzanak a Bibliával. Ismeretterjesztés, hitmélvítés, kulturális programok, teológiai munkák – ezekről a feladatokról és lehetőségekről szolt minden résztvevő.

A Magyar Televízió elnöke, Rudi Zoltán a programtervek sorából kiemelte az ősszel tartandó bibliaismereti vetélkedőt – *Ki tud többet a Bibliáról?* – és a bibliai témákkal foglalkozó amatőrfilmes-fesztivált.

Az újságírók – egyebek mellett – a közös bibliafordítás lehetőségét tudakolták. Ha erre a közeljövőben nincs is reális esély, egyetlen bibliai könyv – például Lukács evangéliuma – közös fordításának és magyarázatának elkészítésével elkezdődhetne egy ilyen ökumenikus munka – hangzott el válaszként a sajtótájékoztatón.

FOTO: MAGYAR BIBLIATÁRSULAT

„...szüntelenül imádkoztatok...”

Pál apostol a „...szüntelenül imádkoztatok...” felhívással buzdítja – az ő személyes igehirdetése által életre hívott – thesszalonikai gyülekezet tagjait. Változó világunkban és változó egyházi életünkben a folytonosságot jelenti, hogy Krisztus népének külső és belső támadásokkal, nehézségekkel, veszélyekkel is szembesülnie kell. Így volt ez Krisztus után 50 körül a macedóniai kikötővárosban, és így van ez napjainkban is, közel és távol.

Az apostol jó reménységgel volt a thesszalonikai gyülekezet iránt, hiszen az nyilvánvalóan növekedett hitben, reménységben és szeretetben egyaránt. A külső pogány támadások közepette is fogékony maradt az ígére. Evangéliumi örvendezésük az apostol háláját, sőt csodálatát és dicséretét váltotta ki. Ugyanakkor veszélyes jelenségek is felütköztek a gyülekezetben belül, és megpróbálták a már hitre jutottakat is.

Az egyik ilyen zavaró jelenség annak a kísértése volt, hogy a hívek hitre jutásuk ellenére is folytatják régi pogány életvitelüket. A belső feszültség másik oka a vezetőik szerepe körüli bizonytalanság és vádaskodás lehetett. A thesszalonikaiak hitének és sorsának – mint első generációs keresztényeknek – pedig az a kérdés volt a legnagyobb próbája, hogy mi lesz azokkal, akik Krisztus visszajövetele előtt halnak meg.

Az apostol így minden öröme és hálája ellenére – amelyet az ifjú szolgálja, Timóteus által hozott jó hírek okoztak – aggódik a gyülekezetért. Aggódik a gyülekezetet megosztó jelenségek miatt, ezért igyekszik választ adni mindhárom felmerülő kérdésre. Az életvitelre, a vezető személy hitelességére, tekintélyére és az örök életet illető reménységre, illetve bizonytalanságra vonatkozóakra egyaránt.

Az *Első thesszalonikai levél* olvasása közben úgy érezhetjük, mintha megállt volna az idő. A 21. század gyülekezeti és felekezeti ugyanis helyi, regionális és globális méretekben egyaránt szembesülnek a belső kérdésekkel, feszültségekkel. Sajnálatos módon a külső támadásokról is vannak napi híreink és napi tapasztalataink. Az antikrisztusi és antikeresztény indulat és az ettől motivált cselekedetek sora nem idegen korunktól sem. Vannak országok, ahol Krisztus hívei csak életük kockázatásával gyakorolhatják hitüket. Mások hátrányokat kell elszenvedniük a krisztusiaknak. De nekünk is lehet napi tapasztalatunk az egyházellenesség különböző formáiról, amelyek gyökere olykor vallási, filozófiai, gazdasági, politikai vagy egyszerűen gyakorlati.

A külső támadásoknál azonban sokkal gyakoribb, mondhatnám, folyamatos az „ördög belső incselkedésének” megtapasztalása, amely éppen a thesszalonikai hármás, az életvitel, a hiteles vezetés és az üdvösség kérdéseiben való elbizonytalanodás formájában jelenik meg. S ha nem vigyázunk tudatos felelősséggel, súlyos következményei lehetnek ennek az elbizonytalanodásnak. Például az, hogy egy gyülekezetben előbb vagy utóbb a feszültség, a megosztottság, a szakadás és az elnéptelenedés jelei tűnnek fel. Vagy az, hogy egy felekezeten belül egyes csoportok nem egymást kiegészítve erősítik a másikat, ha-

nem egymásnak feszülve, egymás fölött ítélkezve gyöngítik egymást. Vagy az, hogy egyes felekezetek egymás értékeinek ignorálásával, tekintetbe nem vételével, sőt rivalizálással, egymás leminősítésével vagy elhatárolódással fájdalmat okoznak egymásnak és botránkozást a világnak. Pál apostol – teljes odaadással – egy-egy gyülekezetben belül közvetlenül a híveket, a gyülekezeteket pedig egymás között közvetetten a hit, remény és szeretet, tehát a harmonikus békeesség egységére buzdítja.

A keresztények egysége nemcsak a felekezetek között, hanem egy felekezeten, sőt egy gyülekezetben belül is Isten megbékéltető szeretetének a gyümölcse. Krisztus főpapi imádságában nem intézményes egyházak egységéért, hanem a tanítványok egységéért és szolgálatuk hiteléért imádkozik az Atyához. Az *Első thesszalonikai levél* a buzdítások sorában központi helyre teszi az imádságra, az apostol az imádságra való buzdítás köré gyűjti a békeességre, egymás bátorítására, felkarolására, türelemre, jó cselekedetre, örmre, hálaadásra, óvatosságra és józan mérlegelésre való felhívást.

Krisztus népe tehát nem nélkülözheti a kitaró imaéletet. A Krisztusban adott egység kifejezésének is a közös ima az alfája és ómegája. A hit(tan)béli meggyezéseket és a közös jó cselekedeteket a közös imádság alapozza és koronázza meg mind a gyülekezetben, mind a felekezetekben, mind pedig a felekezetek között, függetlenül attól, hogy Krisztus visszajövetele a belátható vagy a beláthatatlan jövőben következnek-e be. Így volt ez Thesszalonikában, és így van ez ma is mindenhol a világon.

Az ökumenikus imahéten, január 20. és 28. között világ- és országszerte erre az imádságra jönnek össze Krisztus hívei. Hazánkban ezek a közös istentiszteletek – az imádságon túl – a Biblia éve első hetének is az istentiszteletei, amelyeken átélhetjük mind az „ima örömet”, mind pedig az igeolvasás-igehallgatás „boldogságát”. Ezeket a januári, hideg, téli esteken tartott bensőséges, testvéries istentiszteleteken vigyük közös reménységünket, valamint külső és belső veszélyeztetettségünket, gyarlóságainkat, de elkötelezettségünket is a békeesség Isteneinek megszentelő kegyelmé elé.

Ezeknek az imádságoknak immáron százéves történetük van Amerikában. Negyven esztendeje, hogy a protestáns és ortodox egyházak által alkotott Egyházak Világtanácsa és a római katolikus Vatikán közös bizottsága dolgozza ki az imahetek tematikáját. Több évtizedes hagyománya van hazánkban is e globális imádsághoz való csatlakozásnak.

Keressük tehát a közös és szüntelen imádság alkalmait ezen a héten is! Fedezzük fel újra és újra az Isten igéjének közös olvasása és hallgatása által okozott boldogságot, s vegyük magunkra az apostol buzdító és áldást kérő szavait is: „Maga pedig a békeesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk, Jézus Krisztus eljövételére. Hű az, aki elhív erre titeket; és ő meg is cselekszi azt.” (1Thessz 5,23–24)

■ DR. BÓNA ZOLTÁN
református lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítkára

A BIBLIA ÉVE

Mózes harmadik könyve – az áldozat

Mózes harmadik könyve áldozatokra, megtisztulásokra és ünnepekre vonatkozó kultuszi előírásokat tartalmaz. A könyv görög–latin címe (*Leviticus*) a papok szolgálatára utal, akiknek a leszármazási vonala Léviére (Áron főpap ösytjára) vezethető vissza.

Számunkra a kultikus-rituális előírások már idegenül csengenek. Az ószövetségi áldozati istentisztelet a jeruzsálemi templom elpusztításával (Kr. u. 70) gyakorlatilag is véget ért, de valójában már korábban érvényét veszítette, hiszen Jézus Krisztus élete feláldozásával egyszer és mindenkorra eleget tett az ember bűnéért, amely elválasztotta Istentől.

Az áldozat

Félreértés volna, ha az ószövetségi engesztelő áldozatban egy haragos Isten befolyásolására törekvő emberi cselekvést látnánk. Az *Ószövetség* szerint a bűn megjelenésével zavar támadt az Isten-ember kapcsolatban. Isten az ószövetségi engesztelő áldozattal lehetőséget teremtett a bűnös embernek, hogy tettei végzetes következményeitől megmenekülhessen. Az áldozati állat a bűnös ember „helyettese” volt, akin beteljesedhetett a bűn halálos ereje.

Mélyebb értelemben azonban az áldozat ma is az élő hit alapvető eleme maradt. A hitnek, akárcsak az áldozatnak, lényege az az önátadás, amellyel az ember önző bezártságából visszatér az Istennel való közösségbe. „...még az igazért is aligha halna meg valaki, bár a jóért talán még vállalja valaki a halált. Isten azonban abban mutatta meg rajtunk a szeretetét, hogy Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.” (Róm 5,7–8)

Milyen áldozatokat hozunk?

Az áldozathozatal kérdése legtöbbször életében értékrendünk hű tükré. Mit áldozunk fel, és miért? Milyen a fontossági sorrendünk? Mit árul el erről az értékrendről, hogy a leggyakrabban a „hiábavaló áldozat” kifejezést használjuk?

Számtalan hiábavaló és elpazarolt áldozatunk ellenére emberi életünk legfontosabb értelmes áldozata, a szülői áldozathozatal azért mégis megőrizte az eredeti, bibliai jelentését, hiszen a valódi áldozatot Atyánk, Isten hozta meg Jézus Krisztusban értünk, a gyermekeiért.

► Magyar Bibliatársulat

SEMPER REFORMANDA

„Harmadszor szeretnünk kell, s a szeretettel úgy tennünk egymás között, ahogyan Isten azt tette a hit által. E nélkül a szeretet nélkül hitte a hit. Így mondja Szent Pál 1Kor 13,1-ben: »Ha angyalok nyelvén szólók is, és ha teljes hitem van is, szeretet pedig nincs bennem, semmi vagyok.« De ebben, kedves barátaim, nem túl nagy-e a hiány? Nem érzeltem egyikőtökben sem a szeretetet; úgy látom, nem vagytok hálásak Istennek gazdag kincséért, adományáért.”

► Luther Márton: Nyolc böjti prédikáció (Szebek Zsófia fordítása)

„Jászol fölött a csillag kialudt.
Hol már a szent éj? Az év szinte fut.
Uram, add, ez év is legyen tied!
Te vezess kézen fogva engemet,
ki láttam a te fényességedet.”

Johann Cristoph Hampe
Fordította: Deméné Smidélus Katalin

HETVENED VASÁRNAP – 1Kor 9,24–27

Na, futás...

Mi tagadás, a mai élsportolók körüli dopingbotrányok idején nem egyértelműen találó Pálnak a képe a versenypályán futókról és az öklözökről. Persze erről mit sem tehet az apostol. A mai élsport világában uralkodó viszonyokra tekintve kimondhatjuk: bizony a kép torzult, mert ma már tudjuk, hogy a mindenáron győzni akarás tisztességtelen eszközök igénybevételét is jelenti, és az önmegtartóztatás napjainkban mintha azt is jelentené, hogy a sportoló eleve lemond élete tíz-húsz-harminc évéről, mert az általa beszédett sztéroidok a teljesítményfokozó hatás mellett tönkreteszik a szervezetét, amelyet nem éppen ilyen táplálékok fogyasztására „találtak ki”.

Olyan mértékű teljesítménykényszer uralkodik az egyre üzletesebb sportvilágban, hogy a másodlagos cél, a haszon-szerzés már messze háttérbe szorítja az elsődleges célt, a sport, a tisztességes versengés önmagában való örömet. A cél már nemcsak a célt jelenti önmagában: nagyon sok minden mást is el lehet érni azáltal, ha valaki elsőként fut át a célvonalon. Futásával sztár lesz, aki körül megjelennek a menedzserek, jó pénzért árulva a sportoló idejét, szavait, arcát és nevét. Milliókat hoz a konyhára, és mivel sokat ér, sokat is várnak el tőle – szinte emberfeletti, képességeit meghaladó. Ezért segítségre van szüksége: a szerekre.

Ráadásul a tündöklés ideje – egy-két sportágat leszámítva – talán csak pár hónap, esetleg néhány év; ezalatt egész további életének alapjait le kell tudnia rakni. Sokaknak sikerül, sokaknak nem. A célért futás így valóban mindent jelent – igazi „mindent vagy semmit” játék.

Hát ez lenne a Pál által leírt, csak a céllal számoló futás értelme? Iszonyú teher, szinte emberfeletti az elvárás, hogy mindenki annak biztos tudatában fusson, hogy csak ő lehet az első, mert más-ként nem is érdemes egy lépést se tennie.

Ezzel a világgal szemben a kereszténységet úgy látjuk és szeretnénk láttatni, mint amelyben éppen a mindig másodikak és azok érvényesülhetnek, akik el sem jutnak addig, hogy egyáltalán a rajtvonalhoz álljanak. És ha Pál sorai szerint a keresztény élet nem más, mint teljesítménykényszerben versenyezni, akkor teljes joggal mondhatjuk: nem kérünk belőle. Hiszen ebbe fárad bele a sportoló, de ebbe fárad bele a menedzser, a köztisztviselő, a gyári munkás, és ebbe fárad bele az állandó vásárlásra kényszerített posztmodern társadalom is. Mindenütt mindig teljesítened kell, mindig és mindenütt meg kell felelned kvótáknak és elvárásoknak, fogyasztói, termelési mutatóknak.

Igen, joggal mondjuk: ebből a világból nem kérünk. De bárcsak következetes lenne ez az elutasításunk! Akkor Pál so-

rainak lényegét is meglátnánk. Mert furcsa módon hitünk és Krisztus-követésünk világában éppen mi magunk állítjuk fel azon elvárásokat, amelyek a másokat elítélő és a magunkat felmentő ítélezési eszközei.

Többnyire úgy látjuk magunkat, hogy mi elértük a célt, hogy mi valóban úgy futottunk és öklöztünk, hogy miénk lett a hervadhatatlan koszorú. Ezt a koszorút általában az üdvösséggel, Isten kegyelmének, szeretetének elnyerésével azonosítjuk, és magunkról úgy tartjuk, hogy elnyertük ezeket, mert megfutottuk a pályát. Így valóban mindent elnyertünk, minden a miénk, ami csak lehetséges ebben az életben, és ha az immanens világ javaiból nem részesedünk is olyan mértékben, hogy ezt győzelemként értékelhetnénk, de legalább „a hit világában” mi győztünk. Győztünk azokkal szemben, akik nem is futottak a hervadhatatlan koszorúért, akik az immanensben akartak győzni. Kimondhatjuk magunkról: velük szemben az igazán fontosban, az egyetlen fontosban mi nyertünk, és ők veszítettek.

Minden önrészeten megfogalmazott véleményalkotásunk, amely annak alapján születik meg, hogy az élet egyetlen fontos kérdésében mi megfutottuk a pályát, és nyertünk, a páli gondolat félreértésének példája.

A VASÁRNAP IGÉJE

Pál itt nem üdvösségről beszél. Talán érthetőbb lenne, ha Pál „versenypályája” nem az evangélium hirdetése lett volna a szó klasszikus értelmében, hanem például Teréz anya indiai nyomortelepeken, beteg, már-már állati sorban haladók között végzett evangéliumhirdetése. Ő itt akart nyerni.

Mind Pál, mind Teréz anya futása csak és kizárólag az önmagában való célért futható, amely mellett minden másodlagos cél jelentéktelenné törpül. Mindent feladni csak egyvalamiért lehet, ami valóban mindennél fontosabb. És ez nem volt más sem Pál, sem Teréz anya számára, mint maga az evangélium szolgálatára való elhívás. Amely nem érdem, nem teljesített kvóta kérdése. Hacsak nem érdem a damaszkuszi úton gyilkos indulattal való rohanás vagy Máté seftelése a vámszedő asztalnál.

De talán hitelesebb lenne mindannyiunk élete, ha folyamatosan biztos tudatában lennénk annak, hogy mi magunk is azok közé tartozunk, akik még a rajtvonalhoz sem állunk, vagy ha igen, az ellenkező irányba lódtunk neki... Hogy kiérdemelhetetlen az a szó, amelyik a vonalra állított, megfordított, megtérített, amely megszólal minden mindenkorai tanítvány életében: „Kövess engem!”

■ KENDEH K. PÉTER

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy Jézus Krisztusban végérvényesen kijelentetted nekünk üdvözítő akaratodat, melyben kétségtelenné tetted, hogy a keresztihalál áldozatát is vállalva értünk, feltétel nélkül szeretsz bennünket. Köszönjük, hogy ennek biztos tudatában vihetjük eléd kéréseinket és könyörgéseinket.

Könyörgünk minden ember üdvösségéért. Azokért, akik benned hisznek; azokért, akik vallásukat eltévelyedve, mások kárára gyakorolják; azokért, akik a spiritualitás más útjain keresnek téged; azokért, akik eddig még nem hallották meg hívó-kereső szavadat; azokért, akik az emberlét átélésének szenvedése miatt téged hibáztatnak, és nem tudnak bízni benned.

Könyörgünk ezért az országért, ahová sorsunk és küldetésünk helyszínét kijelölted. Adj igaz emberségből fakadó felelősségérzetet és szociális érzékenységet azoknak, akik a társadalom viszonyai és egyes emberek sorsa felől döntenek! Adj bölcsességet, tisztességet, igazságot és legfőképp tiszta szívet azoknak, akik nemzetünk felemelkedésért munkálkodnak!

Könyörgünk gyülekezetünkért. Add, hogy a te lelket életető-tápláló igéd mindig hallható legyen e közösségben, és azt is, hogy megváltást és örök életet rejtő üzeneted ne hangozzék hiába! Tedd az ige hallgatóinak értelmét nyitottá, szívet szeretetteljesen figyelmessé és befogadóvá! Segíts hűveidet, hogy ez a gyülekezet igazi lelki otthonává legyen mindazoknak, akik megtalál-

ják és megélik benne a Krisztussal való egységet, a testvéri közösséget, az egymást hordozó szeretetet és a megtartó hitet!

Könyörgünk a betegekért, a nincstelenekekért s mindazokért, akiknek a lelkét a gyász, a magány, az elhagyatottság fájdalom keseríti. Te adj vigasztalást, erősítést, reménységet mindenkinek, aki roskadozik az élet terhei alatt, vagy aki legyőzhetetlennek gondolt betegséggel küzd. Te küldj hozzájuk vigasztalót, pártfogót, gyógyítót.

Végül könyörgünk eljövendő országod beteljesedéséért, ahol színről színre tapasztalunk meg mindent. Kérünk, hozd el számunkra országodat, ahova mindannyiunkat vársz, hogy nálad legyen örök otthonunk a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Mit jelent nekem az igehirdetés?

Vallomás

► „Aki titeket hallgat, engem hallgat.” Merész mondat ez. Jézus küldötteivel nemcsak szolidaritást vállal, hanem azonosulást is. Amit küldöttei mondanak, azt ő mondja. Ezt a merészséget munkatársaimmal kapcsolatban én sohasem gyakoroltam. Krisztus küldöttjeként azonban ezt tartottam; hosszú igehirdetési szolgálatom idején (hatvan éve avattak lelkésszé) ez a mondat volt az, ami hol megrettentett, hol meg is vigasztalt. Uram merészen vállalt engem is: csoda. Az evangélium hirdetése nagy felelősség és nagy boldogság is volt egyszerre. Lelkeszi szolgálatom központjában állt. Nehéz beszélni arról, ami egy idős ember élete értelmének szíve közepe volt és maradt. Most meg végtelenül hiányzik.

Nem mások igehirdetéséről szólok. Sokszor hallgattam szolgatársakat, vezetőket és beosztottakat, magyarul és más nyelven is. Itt azonban rólam van szó. 2000 óta testi gyengeségem miatt nem tudok szövegre lépni, és most tudom igazán, mit jelentett nekem a prédikáció.

Több mint négy évtizedes szolgálatom alatt sok mindent végeztem, de a prédikáció mellett minden eltörpült: a tanulás, tanítás, tolmácsolás, lelkipásztori szolgálat, lapszerkesztés, cikkírás, az egyházi diplomáciai utak. – Néhány évvel ezelőtt egy értekezési találkozónkon mindenki beszámolt az életéről, családi körülményeiről, napi munkájáról vagy élete értelméről. Ki hosszabban, ki rövidebben. Házigazda lévén az utolsó voltam a sorban. Megkérdezték: „Te mit csináltál az életben?” Egy szóval válaszoltam: „Prédikáltam.” Minden mást csak felkészülésnek, csak másodrangúnak ítélek meg ma is.

Írtam az igehirdetés szándékáról és tartalmáról tudományos munkát, doktori disszertációt. Tanítottam homiletikát, tartottam előadásokat az evangélikus felfogásról és gyakorlathoz az igehirdetéssel kapcsolatban. Mindez azonban más volt, amikor vasárnapról vasárnapra nekem kellett prédikálni. Édes teher volt. Teher, mert hosszú készülődés előzte meg, boldogság, amikor átélhettem, hogy már nem rám hallgatnak, hanem Jézus Krisztus szava szól ajkamról. Hiába jöttem le gyakran a szószék lépcsőin bocsánatot kérve Uramtól mindazért, amit elrontottam, valójában boldog voltam a megáldott ember boldogságával. Ez a grádicsok zsoltára a lelkész életében.

Csak vallani lehet arról az élményről, amelyet az ember akkor él át, amikor szinte megáll a levegő, és azt hirdeti: „Nem én, de Urunk mondja néktek...” Nem üzen valahonnan messziről, mint

távolba szakadt hazánkfiaink időnként egy-egy más kontinensről, hanem jelen van. Ajkamom Urunk szólalhat meg. Semmi-vel össze nem mérhető élmény ez.

Minden kollégám, ha lelkiismeretes igehirdető akart lenni, átélhette ugyanezt. A prédikáció előtti rettegést (tremendum) és a prédikáció alatt átélte jelenvalóságot (praesentia). A gyülekezet lelkészével együtt Urunk erőterébe került, megtapasztalta a több mint lámpalázat a szolgálat előtt és a varázslatot a prédikáció idején.

A Deák téri szószéken voltam igazán otthon, noha valóban sok helyen kellett, lehetett szolgálnom országunkban és más földrészekben. Itt ismertem a hallgatókat, és szerettem őket; időskoromban már három nemzedéket. Nem kellett keresnem kapcsolópontokat, hiszen benne éltem a gyülekezetben.

A készülődés veritékes munka. Kerestem a mondanivalót, napokig csiszoltam a stílust, a jelzőket, hogy az „aranyalmát ezüsttálcán adjam át”. Könnyű másoknak tanácsot adni. A négy kérdést újra meg újra felvetni: Ki beszél? Kinek? Mit mond? És hogyan? De amikor nekem kell szolgálni, az más. Szerkesztettem is lelkipásztoroknak és értelmiségieknek készített újságot, de tanácsolni, tanítani mindig könnyebb, mint Urunk szavát hitelesen hirdetni. Megtapasztaltam, hogy csak térdem állva, vagyis imádkozva szabad készülni a prédikációra.

IGE + HIRDETŐ

Ma úgy látom, nem az igehirdetés áll evangélikus egyházunk életének központjában. Hallok kidolgozott előadásokat, sokféle modern példát, költői illusztrációkat, mégis úgy tapasztalom, lelkész testvéreim nem tartják központi feladatuknak az igehirdetést. 1969-ben Svédországban, ösztöndíjas időm végén megkértek, foglaljam össze tapasztalataimat a svéd lelkészek életéről, szolgálatáról. Arról is írtam, hogy nálunk ismeretlen a „predikotröthet”, vagyis a prédikációs fáradtság, ami jellemző a svéd szószékre. Nem a gyülekezet fáradt bele precíz, pontos igehirdetésebe, hanem az igehirdető. Úgy fejeztem be a cikket: nálunk ez a jelenség még ismeretlen. Csaknem négy évtized telt el azóta, és már nem merném leírni ugyanezt...

E sorokkal is szolgatársaimnak üzenem: lehet sok dolga, feladata egy lelkésznek, de egy feladata biztosan van – és ez az evangélium hirdetése. Drága, pótolhatatlan feladat ez. Boldog vagyok, hogy Uram így bízott meg bennem is, és vállalja a közösséget a mai igehirdetőkkel is.

■ HAFENSCHER KÁROLY (ID.)

Az abszolút hang

Új orgona a debreceni evangélikus templomban

► Országosan is egyedülálló kezdeményezés ért célba Debrecenben január 13-án, vasárnap. Ez alkalommal szentelte fel dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke az evangélikus templom újonnan épített orgonáját. Az új hangszer – korszerű mechanikus orgona – az eredeti orgonaszekrénybe került.

A gyülekezet régi orgonája 2004-ben hallgatott el végleg, de a presbitérium már 2003-ban úgy határozott, hogy újat építtet. A tervezésben és a kivitelezésben Trajtlér Gábor lelkész-orgonaművész, Kertész Attila, a gyülekezet kántora és az építéssel megbízott Paulus Frigyes orgonaépítő-mester vett részt.

Az úrvacsorás hálaadó istentisztelet liturgiájában Fabiny Tamás püspök, Réz-Nagy Zoltán, a Debreceni Evangélikus Egyházközség lelkésze, Gáncs Tamás, a gyülekezet beosztott lelkésze, valamint Lackner Eszter hatodéves teológus szolgált.

hívta föl a figyelmet a püspök – és hangolja magát mindig az abszolút hanghoz: Jézus Krisztushoz.

Az orgonaszentesítés után Trajtlér Gábor Pachelbel f-moll ciaconáját előadva mutatta be a hangszer adottságait, lehetőségeit, s megérezte a hallgatósággal azt is, hogy a zene imádság, mely felemel, s Isten közelségébe von.

Az istentiszteletet követő szeretetvendégségen Benczúr László, az Északi Egyházkerület felügyelője megköszönte mindazok munkáját, akik részt vettek az építkezésben. Beszédében az oltár, a templomtorony és az orgona hármas szakrális jelentőségére hívta fel a figyelmet. A gyülekezet vezetősége nevében Pazár István felügyelő köszöntötte Paulus Frigyes orgonaépítő-mestert és Trajtlér Gábor orgonaművészt. Az utóbbi fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a gyülekezet nem az olcsó és silány megoldást választotta, hanem az európai orgonakultúrához méltót. Az új hangszer alkalmas az evangélikus barokk zenei örökség megszólaltatására.

Réz-Nagy Zoltán lelkész külön üdvözölte a testvér-egyházak képviselőit – Bosák Nándor debrecen-nyír-

A debreceni evangélikus templom új orgonáján Trajtlér Gábor játszik

Isten ígését az egyházkerület lelkészi vezetője hirdette 2Sám 6,1–5 alapján. Kiemelte, hogy az újonnan elkészült orgonában közel ezer síp található, annyi, ahányan Debrecenben a népszámlálási adatok alapján evangélikusnak vallották magukat. Tehát mindnyájunknak jut egy-egy síp az orgonából – mindannyian úgy vagyunk részei egy nagy egésznek, ahogyan a sípok részei az orgonának. De tudnunk kell: mindegyik sípra szükség van ahhoz, hogy a hangszer megszólaljon. Különbözőek vagyunk, különböző a hangunk, de ez a különbözőség adja a változatos hangzást, mint ahogyan ez jelenti az orgona értékét is. Becsülje meg a gyülekezet ezt az ezer sípot –

egyházi római katolikus püspököt és a református lelképászorokat –, valamint a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegeje megjelent lelkészeit. A gyülekezet továbbá megemlékezett orgonistáiról, kántorairól.

A felszentelt és rendeltetésének átadott új orgona kétmanuális, tizennégy regiszteres, és – mint említettük – körülbelül ezer sípot szólaltat meg. Megépítésének költsége összesen 17,4 millió forint volt; az összeget a gyülekezet saját forrásból, személyijövedelemadó-felajánlásokból – „1%-okból” –, a gyülekezeti tagok adományából és a Harangszó Alapítványtól kapott támogatásból fedezte.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2008/2009-es tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen lelkészek, hittanárok és kántorok képzése folyik.

A képzés lehetőségei a következők:

- A) Nappali tagozaton *teológus-lelkész osztatlan mesterszakon (MA)* a lelkészi szolgálatra felkészítő teológiai tanulmányok. A tanulmányi idő hat év. A képzés helye: Budapest.
- B) Nappali tagozaton *bachelor (BA)* szintű *katekétá-lelkipásztori munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő három év. A képzés helye: Budapest.
- C) Nappali tagozaton *bachelor (BA)* szintű *katekétá-lelkipásztori munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő három év. A képzés helye az EHE Nyíregyházi Főiskolára kihelyezett tagozata.
- D) Nappali tagozaton *bachelor (BA)* szintű *kántor alapszak*. A tanulmányi idő három év. A képzés helye: Budapest.
- E) Levelező tagozaton *bachelor (BA)* szintű *katekétá-lelkipásztori munkatárs alapszak*. A tanulmányi idő három év. A képzés helye: Budapest.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem *felvételi rendje* a következő:

A *felvételi (érettségi) pontszámot* (legfeljebb 200 pont) a magyar nyelv és irodalom, valamint a hittan tantárgyból tett érettségi eredménye határozza meg. (A nyíregyházi kihelyezett tagozaton a hittanérettségi kiváltható történelem-, a kántor alapszakon ének-zene – zeneművészeti szakközépiskolából érkezők esetén bármely más közismereti tárgyból tett – érettségivel.)

Hittan tantárgyból érettségi vizsgát azokban a középiskolákban lehet tenni, amelyek helyi tantervében a hittan tantárgy szerepel. Akinek világi középiskolában nincs módja hittanérettségét tenni, vendég-tanulói jogviszonyt létesíthet olyan egyházi iskolával, amelyben a hittan érettségi tárgya. A vendég-tanulói jogviszony nem jár óralátogatási kötelezettséggel, azonban a négy év anyagából az érettségi vizsgát megelőzően osztályozóvizsgát kell tenni. Akinek eddig nem állt módjában hittan tantárgyból érettségi vizsgát tenni, felvételi vizsgát tesz az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a középiskolai evangélikus hittanterv anyagából.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem a felvételt *alkalmassági vizsgához* köti. Ennek főbb szempontjai a következők: 1. beszédtechnika; 2. ének, zenei hallás; 3. kommunikációs készség; 4. pszichológiai alkalmasság; 5. érdeklődés a keresztény egyház élete iránt; 6. motiváció; 7. elkötelezettség a keresztény élet folytatása mellett.

Kántor alapszak esetében az alkalmassági vizsga a zenei készségek és ismeretek felmérésével egészül ki. Ennek szempontjai az EHE honlapján (<http://teol.lutheran.hu>) olvashatók.

Az érdeklődők számára az egyetem a tavaszi szemeszterben elölteset egyeztetés alapján konzultációs lehetőséget biztosít. Érdeklődni a gergely.finta@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-4900-s telefonszámon lehet. A *nyíregyházi kihelyezett képzés* alkalmassági vizsgájáról dr. Cserháti Mártától kérhető információ a 20/824-2432-es telefonszámon.

A *tanulmányi pontok* (legfeljebb 200 pont) kiszámítása a magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv és választott tárgy utolsó két (tanult) év végi érdemjegye, valamint az érettségi átlaga alapján történik.

Többletpontként összesen legfeljebb 80 pont adható. Az emelt szintű érettségi vizsga (30%-ot meghaladó teljesítmény esetén) felvételi tantárgyanként 40 pontot ér. A nyelvtudásért legfeljebb 50 többletpont adható. A középfokú C típusú államilag elismert nyelvvizsga 35, a felsőfokú C típusú nyelvvizsga 50 pontot ér.

Az EHE rektori hivatalában beszerezhető saját jelentkezési laphoz a következő okmányokat kell mellékelni: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. érettségi bizonyítvány; 3. felsőfokú iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány, ha van; 4. keresztes bizonyítvány; 5. legalább két évvel korábbi konfirmációt igazoló bizonyítvány; 6. kézzel írott részletes önéletrajz, mely feltárja a jelentkező családi és szociális körülményeit, kapcsolatát gyülekezetével, valamint a jelentkezés indítékait; 7. az elmúlt két évben végzett egyházi szolgálatairól (az illető gyülekezet lelkésze által) kiállított bizonyítvány; 8. az esetleges állami (vagy azzal egyenértékű) nyelvvizsgáról kiállított bizonyítvány; 9. a jelentkező nevére megcímzett és felbélyegzett boríték.

Az okmányokat eredetiben kell beküldeni, de indokolt esetben hiteles másolatban is lehet mellékelni. A másolat „egyházi használatra” megjelöléssel az egyházközségi lelkész által is hitelesíthető.

A felvételhez szükséges annak a lelkésznek a jelentkező alkalmasságáról való ajánlása, aki az illetőnek az utóbbi időben a lelkipásztor volt. Az ajánlást a lelkész a kérvénnyel egyidejűleg küldje meg külön levélben, közvetlenül az EHE rektorának címezve.

A fentiek szerinti *melléletekkel ellátott kitöltött jelentkezési lapnak*, valamint a piros postautalványon *feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak* 2008. február 15-ig kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; tel.: 1/469-1051; 1/383-4537).

Az alkalmassági és az esetleges hittan tantárgyi felvételi vizsgára 2008. július 7–8-án kerül sor.

A Magyarországi Evangélikus Egyház hittanterve megtalálható az *Evangélikus Közöny* 2004. július 30-ai számában, mely hozzáférhető a lelkészi hivatalokban, és letölthető a www.lutheran.hu/zportal/hittan weboldalon. A gimnáziumi hittanankönyvek beszerezhetők a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.; tel.: 1/411-0385).

DR. CSEPREGI ZOLTÁN rektor

Jussunk végre hétről a nyolcra...

Nem könnyű egyről a kettőre, ötről a hatra jutni, pedig ezekben a napokban hétről a nyolcra kellene továbblépnünk! Ökumenikus imahétre készülünk... (Vajon tényleg készülünk?) Precízebben fogalmazva: imanyolcadot hirdetünk a keresztény egységért. S ezen a ponton valóban fejlődés, minőségi változás lenne, ha felfedeznénk, mennyivel több, miben más a nyolc, mint a hét.

Nyilvánvalóan nem a napok mennyisége, az imahét hossza a kardinális kérdés. Sokkal inkább annak a felismerése a fontos, amit az idej programfüzet egyik bevezető mondata világosan megfogalmaz: „Az egységre törekvés egész esztendőre szóló feladat.” Tegyük hozzá: egész életünkre szóló feladat! Az imahét nem kegyes kampány, amelyet a hosszú, unalmas téli estékre találtak ki, hogy azután a hetedik napon szépen lekerekítsük, kipipáljuk, mondván: ezen is túl vagyunk...

Az idén a bibliai mottó is – „szüntelenül imádkozzatok...” – frappánsan szemlélteti az imanyolcad szimbolikus üzenetét: nincs megállás, nincs szünet, nincs záróakkord. A nyolcadik napon újakezdjük, pontosabban: meg se szakítjuk az Istennel és egymással folytatott élő és éltető kommunikációt. Ebből a szempontból érdemes visszahelyezni a kiragadott apostoli biztatást eredeti

kontextusába: „Mindenkör örüjétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok...” – bátorítja Pál az akkori és mai igehallgató, imádkozó közösségeket (1Thessz 5,16–18a).

Kevés az öröm, ritka a hála egyéni és közösségi hitéletünkben? Tárjuk még szélesebbre a nyílás- és nyitászáró szerkezeteket talán kissé elhasznált, áporodott levegőjű „erős várainkban!” Engedjük, hogy a Lélek szele átjárjon, felfrissítsen minket! Nem kell félnünk az ilyen szellőztetéstől, a „spirituális ökumenizmustól”. Már idézett programfüzetünk használja ezt a sajátos kifejezést.

Vajon mit rejt a kissé misztikus szókapcsolat? Érdemes végiggondolni a felkínált választ: „A spirituális ökumenizmus a lelki ajándékok megosztását igényli, hogy ha valami hiányzik egy-egy felekezettől, az a másikban találja meg a szükséges kiegészítést. Ez képessé tesz minket arra, hogy a felekezeti sajtóságokon túl eljussunk minden adomány Forrásához... A spirituális ökumenizmus elvezethet minket az emlékeztető gyógyulásához is... Más szóval a lelki ökumenizmus célja a keresztény egység, amely misszióba küld minket Isten dicsőségére...”

Mondhatjuk, hogy szép ez az ökumenikus „propagandaszöveg”, könnyű a broszúrából idézgetni, de vajon minde-

ÉGTÁJOLÓ

ből mi működik a valóságban? Létezik-e ökumenikus együtt munkálkodás a hétköznapi életben, túl hét-nyolc szépen megrendezett ünnepi alkalmon?

Személyes emlékeimet próbálom felidézni, melyek életre szólóan meghatározták viszonyulásomat a jó pásztor „más” (Jn 10,16) juhaihoz. Kezdő lelkészként egy évet dolgoztam a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának irodájában *Próhle Károly* főtítkárral mellett. Ez idő alatt sokat tanultam, tapasztaltam. Semmiképpen se szeretném a ma oly divatos, szinte kötelező módon lesajnálni a hivatalos, szervezett ökumenikus erőfeszítéseket. De tény, hogy döntően pozitív ökumenikus élmények először gyülekezeti közegben értek.

Éppen harminc éve első önálló gyülekezetemben, Pécelen éltem át a legelső olyan ökumenikus imahetet, melynek magam is aktív részese lehettem. 1978-at

írtunk, egészen más volt hazánkban a politikai, egyházpolitikai klíma, de nem ez határozta meg az ökumenikus éghajlatot a fővárosközeli kis településen. Még ma is emlékszem az akkori bibliai mottóra: „Nem vagytok idegenek...” (Ef 2,19)

Ez nem üres „losung” volt csupán. Pécelen évi ötvenkét héti tartott a spirituális ökumenizmus. Rendszeresen együtt voltunk igére figyelő, imádkozó közösségben a katolikus plébánossal, *Halász Endrével*, a református lelkész kollégával, *Orosz Ferencel* és a baptista lelkipázztorral, *Révész Benjáminnal*. Minden hivatalos ökumenikus nyilatkozatnál és dokumentumnál többet jelentett, amikor Bandi bácsi becsöngetett, hogy „talált nekem” egy evangélikust valamelyik közeli kórházban... El lehet-e felejteni, amikor az evangélikus parókia romos kéményének újralfalazásához mesterember címét keresve választ helyett a baptista kolléga nyitott be kőművesruhában, néhány beleváló presbiterével együtt? Pár óra múlva minden téglá a helyére került. Lám, a spirituális ökumenizmusnak akár ilyen praktikus gyümölcssei is lehetnek...

Mindéz csak kedves nosztalgiazás lenne? Hogy akkoriban a külső nyomás tartott volna minket jobban össze? Hogy a ránk szakadt szabadság szükség-szerű következménye a felekezeti önzés

felelősödése? Nem tudom elfogadni az efféle keserű, cinikus bölcselkedést!

Isten legyen irgalmas hozzánk, ha csak érdekből, kényszerű taktikából és félelemből vagyunk képesek összefogni valamiféle közös ellenséggel szemben. Jaj nekünk, ha visszaélünk a szabadság ajándékával, ha csak magunkat akarjuk hizlalni, megtartani.

Az igazi egységtörekvés nem lehet a külső klíma, a széljárás függvénye. Egyetlen tiszta forrása az a Lélek, aki valóban szabaddá, Isten gyermekévé tesz. Pál erről így tanúskodik: „Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljétek, hanem a fiúság lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abba, Atya!»” (Róm 8,15)

Ez a Lélek, az erő, a szeretet és józan-ság Lelke, az Atya és a Fiú Lelke, az egység és szabadság Lelke segítsen, vezessen minket tovább – hétről a nyolcra!

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

HIRDETÉS

Lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolával és a Károli Gáspár Református Egyetemen együttműködésben 2008 szeptemberétől

akkreditált lelkigondozó szakirányú továbbképzést hirdet

szociális és családsegítő, ifjúsági és sport, valamint kórházi lelkigondozó szakágakban.

A felvétel kritériuma: főiskolai vagy egyetemi hitéleti végzettség, egyházi ajánlás és személyi alkalmasság. A képzés időtartama: 6 félév, 850 óra, havonta 2 nap.

A jelentkezés az intézetben igényelhető jelentkezési lapon történik: *postán*: SE Mentálhigiéné Intézet, 1450 Budapest, Pf. 91.; 1085 Budapest, Üllői út 26.; *e-mailben*: mental@mental.usn.hu; *telefonon*: 1/266-1022. A jelentkezési lap *letölthető*: www.mental.usn.hu.

A képzésről bővebb tájékoztatást ad *Török Gábor* és *Semsey Gábor* (Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 1/266-1022).

HIRDETÉS

Mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakirányú továbbképzési szak

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete 2008 szeptemberétől

akkreditált mentálhigiénés és szervezetfejlesztő szakirányú továbbképzést hirdet

humán segítő foglalkozású szakemberek (pedagógusok, szociális területen dolgozók, lelkészek, orvosok, ápolók és így tovább) részére.

A felvétel kritériuma: főiskolai vagy egyetemi végzettség, személyes alkalmasság. A képzés időtartama: 4 félév, 387 óra, havonta 2 nap (péntek, szombat).

A jelentkezés az intézetben igényelhető jelentkezési lapon történik: *postán*: SE Mentálhigiéné Intézet, 1450 Budapest, Pf. 91.; 1085 Budapest, Üllői út 26.; *e-mailben*: mental@mental.usn.hu; *telefonon*: 1/266-1022. A jelentkezési lap *letölthető*: www.mental.usn.hu.

A képzésről bővebb tájékoztatást ad *Calin Márta* és *Szombathy Mária* (Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, 1/266-1022).

HIRDETÉS

Szociális munka mesterképzés

A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet szervezésében (igazgató: *prof. dr. Tomcsányi Teodóra*)

szociális munka mesterképzés indul.

A képzést részidős (levelező — L) tagozaton, államilag finanszírozott (Á) és költségtérítéssel (K) formában hirdetjük meg. A képzés ideje 4 félév (120 kredit).

A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadható szakok a teljes kreditérték beszámításával: szociális munka és szociálpedagógia főiskolai szak. A mesterképzés egyetemi oklevéllel zárul.

Jelentkezési határidő: 2008. február 15.
További információ: <http://www.mental.usn.hu>.
E-mail: ladonyi@mental.usn.hu. *Telefon*: Ládonyi Zsuzsanna, 1/266-1022. A képzés adatai a *Felsőoktatási felvételi tájékoztatóban* is megjelentek.

A jelentkezési lapot a megadott határidőig a következő címre kell beküldeni:
Felsőoktatási felvételi jelentkezés, 1380 Budapest, Pf. 1190.

Nagykövet az LMK-n

FOTO: MODINAR ANTIAL

A Budai Egyházmegye lelkesi munkaközössége január 9-én rendhagyó keretek között, az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában tartotta szokásos évadkezdő ülését. Az értekezlet díszvendége volt munkatársaival együtt H. E. Mangasi Sühombing. Az Indonéz Köztársaság evangélikus vallású magyarországi nagykövete előadásában a vallásközi párbeszéd fontosságára hívta fel a figyelmet. Kiemelte: a lelkészeknek különösen nagy felelősségük van abban, hogy a különböző kultúrák és vallások megismerjék egymást. Hitvalló evangélikusként a nagykövet dr. Fabiny Tamásnak, a kerület püspökének ajándékozott egy kézzel szőtt indonéz kendőt, amely az indonéz és a magyar evangélikusok testvéri összetartozását hivatott kifejezni. Továbbá ezeröttszáz dollárt adományozott az Északi Egyházkerületnek. Azt, hogy mire fordítják ezt az összeget, a későbbiekben az egyházkerület vezetősége határozhatja meg.

■ Cz. I.

Csepregi András: stabilizálódik az egyházi oktatás anyagi helyzete

Stabilizálódik az egyházi fenntartású oktatási intézmények anyagi helyzete 2008-ban, ugyanis jelentős mértékben növekedik a nekik juttatott kiegészítő támogatás – mondta Csepregi András, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának vezetője az MTI-nek adott nyilatkozatában.

A 2008-as költségvetésben 217 ezer forintos fejenkénti, az alapszabvány felüli kiegészítő támogatást határozott meg az Országgyűlés; ezt az eddigi gyakorlatnak megfelelően, havi lebontásban kapják meg a fenntartók. Ez az összeg a várható költségek eddigieknél pontosabb becslésén alapul, csökken tehát a különbség a tárgyévben kifizetett kiegészítés és a csaknem egy évvel későbbi, korrekcióval növelt összeg között – mondta a titkárság vezetője.

Rámutatott: az egyházak a kiegészítő normatívát saját hatáskörükben osztják szét annak megfelelően, hogy melyik iskolában, illetve óvodában mekkora anyagi ráfordítás szükséges. Egy nagyobb intézményfenntartó egyház ennélfogva olyan hatékony gazdálkodást valósíthat meg, mint egy nagyobb intézményfenntartó önkormányzat.

Csepregi András az előzményekről szólva elmondta: a zárszámadási törvény által a 2006. esztendőre előírt korrekció, amelynek megfelelő pénzeket 2007 decemberéig kapták meg az egyházak, mintegy 83 ezer forinttal növelte az egyházi oktatási intézményekben tanuló gyermekek után fejenként járó összeget, amely így 128 ezerrel 211 ezer forintra növekedett.

A minisztérium titkárságvezetője szövegezte, hogy a kiegészítő támogatást minden évben annak alapján számítják ki, hogy az ország összes önkormányzata mennyit költött egy év alatt oktatásra. Az állami alapszabványhoz ugyanis az önkormány-

zatok – a megfelelő működtetés érdekében – mindig kénytelenek hozzátenni valamikora összeget saját forrásból, s ennek átlagértékét kapják meg utólag az egyházak.

Az oktatási kiegészítő normatíva kiszámításában sokféle szakmai szempont ütközik, ami felszínre hozhatja a nézetkülönbségeket az állam és az egyházak között, ám az egyházi vezetők a tárcához eljuttatott visszajelzések alapján összességében véve elégedettek a 2006-ra vonatkozó kiegészítő normatíva mértékével – fejtette ki Csepregi András. Hozzátette: az egyházi fenntartású oktatási intézmények stabilabb működéséhez az is hozzájárul, hogy összesen a parlament a 2007-es költségvetési törvényben meghatározott kiegészítő támogatást is módosította, diákonként 145 ezerrel 190 ezer forintra. A 2008 végén esedékes korrekcióból eszerint 45 ezer forintot már tavaly megkaptak az intézmények, a fenntartóknak ennyivel kevesebbet kell „előlegezniük” az év végéig.

A titkárságvezető kitért arra is, hogy a tárcá az oktatási kiegészítő normatíva kiszámításának megváltoztatását tervezi 2009-től, ami a szakmacsoportonkénti bontás bevezetését eredményezi. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzatok külön jelenítik majd meg a tárcának készített számlaalkotásokban a különböző oktatási (például óvodai, általános iskolai, gimnáziumi) tevékenységeiket. Ennek alapján mintegy tucatnyi szakmacsoportot, ezen belül pedig több száz szakfeladatot különböztetnek meg, amelyhez meghatározzák a költségeket. Az egyházi oktatási intézmények tehát annak alapján kapnak meg 2009-től a kiegészítő normatívát, hogy milyen szaktevékenységet folytatnak, és azokra az önkormányzatok tételesen, országos átlagban mennyit költöttek.

▶ MTI

▶ MTI

HIRDETÉS

Ökumenikus istentisztelet Szegeden és Békéscsabán

Az ökumenikus imahét keretében január 21-én, hétfőn 18 órakor közös istentiszteletet tartanak a szegedi dombban, ahová dr. Kiss-Rigó László hívta meg Gáncs Pétert az igehirdetői szolgálat elvégzésére.

Az ökumenikus imahét keretében január 24-én, csütörtökön 17 órakor közös istentiszteletet tartanak a békéscsabai evangélikus kistemplomban dr. Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyés püspök és Gáncs Péter evangélikus püspök szolgálatával.

Az istentiszteleten dr. Kiss-Rigó László hirdeti Isten igéjét.

A „Spe salvi” enciklika hatása az ökumenikus párbeszédre

Pozitív fogadtatásra talált a németországi evangélikusok részéről XVI. Benedek pápa „Spe salvi” kezdetű körlevele. „Az új enciklika bizonyítéka annak az ökumenikus felismerésnek, hogy az evangélikus és a katolikus egyházat sokkal több dolog köti össze, mint amennyi elválasztja” – hangsúlyozta Friedrich Weber braunschweigi püspök a KNA hírügynökségnek nyilatkozva.

Weber kifejezte, hogy az evangélikus egyház fenntartások nélkül helyesli a dokumentum tartalmát, illetve hálás a szép fogalmazásért és a kifejező nyelvi képekért. Utalt arra a mélységes valóságra – amelyet elsősorban Pál apostol tanított –, hogy a keresztény emberek életét már itt a földön is meghatározza az igazság az örök élet reménye. Amit a római katolikus egyház a reményről tanít, kétségké-

vül azok közé a dolgok közé tartozik, amelyek egyházainkat összekapcsolják, nem pedig elválasztják – fogalmazott.

A püspök kitért arra is, hogy a reményről szóló katolikus tanítás különleges hangsúlyait az enciklika „meghívásként mutatja be”. Az enciklikában a pápa folytatja párbeszédét az újjal – mutat rá Weber püspök. Foglalkozik az értelem és a szabadság újkori felfogásával, amely „mindig ellentmond a hit és az egyház tanításának”. Az ilyen fejtegetések hozzák felszínre a vitás kérdéseket. Az elmondottakon túl ez jellemző az enciklikákra, és ez teszi az evangélikusok számára is örömdetes szöveggé. Az írásnak nem dekrétum jellege van, hanem „meghívás a párbeszédre” a hitről, a szeretetről és a reményről.

▶ Forrás: Magyar Kurír

Szín pompás születésnap

Kollázsinterjú Schéner Mihály képzőművésszel

► **Schéner Mihály nyolcvanöt éves. Az evangélikus képzőművész január 9-én ünnepelte születésnapját. Hatvanesztendő művészi pályafutása elismeréseként ez alkalomból vehette át a minap a parlament arany emlékérmét az Országgyűlés elnökétől. Szili Katalin előzőleg személyes látogatásával tisztelte meg otthonában az idős mestert, akinek szobájába lépve számos tárgy árulkodik alkotói sokoldalúságáról.**

Velem szemben, a szekrény tetején harminc kerámiafigurája, hátam mögött egy szobrának kicsinyített mása. A zongora mellett az általa írt könyvek néhány példánya. De a legszembetűnőbb természetesen a falaknak támasztott számos festmény, *Templomok* című sorozatának képei.

– Miért épp szakrális helyeket örökített meg a vásznon?

– Hadd idézzem a latin mondást: habent sua fata libelli, azaz a könyveknek megvan a maguk sorsa. Így van ez a festményekkel is. Több mint száz templomos képet alkottam, ezekből legutóbb 2006-ban nyílt kiállítás Kiskőrösön. Könyv is készült belőlük, tavasszal megjelenik.

A művésznek legutóbb 2006-ban – *Festés közben* címmel – jelent meg kötete. Ebben alkotás közben született gondolatai olvashatók *Ladányi Zsuzsa* újságíró szerkesztésében. A templomokat ábrázoló képekről így vall benne:

„Körülbelül egy éve elkezdtem templom-tájképeket festeni. (...) A templomok közelében, a stációk tövében az isteni békesség csendje hat rám, és megnyugszik a szívem. (...) A templomok, még a legegyszerűbbek is, sokkal többet mondanak a mai, kocka alakú épületeknél. Mindig úgy festettem meg őket, hogy ott legyen körülöttük a park is, a bokrok és a szép fák környezetében, a padon vagy a fűben magam is szívesen megpihennék. A templomok közelében találkozom Istennel, beszél hozzám a Csend. Gondolatokat ébreszt, megnyugtat és feltölt energiával, reménységgel.” (A *templomos tájképekről és a lelki megüresedésről*)

– A felülről kapott energia számtalan alkotásban – festményben, kerámiafigurában, kollázsban, szoborban vagy épp egy írásművében – manifesztálódik: számomra, a laikus szemlélő számára a képeken leginkább a varázslatos színekben van jelen.

– Mások mondják a képeimről, hogy a színeim sugárzása az, ami leginkább megragadja őket. Pedig nem sok színt használok. Véleményem szerint a kivá-

lasztásukon és használatukon múlik minden, de ez a képesség Isten ajándéka.

„Pályám hatvan évével a hátam mögött világosabb színekben látok, s világosabb színeket keresek. A virágokat is világosabb, vidámabb színekben festem. Másképpen festem a tájképeket is. Mostanában mindenekelőtt hangulatképek kerülnek ki a kezem alól.” (A *sárga tájképekről és a giccses ízlésről*)

– Mely napszakban alkot a legszívesebben?
– Korán reggel, pirkadatkor, amikor még nem látom pontosan a színeket.

„A hatvanas, hetvenes években este, a kötelezettségek elvégzése, a baráti találkozások után, gyakran éjszaka festettem. Tíz, tizenöt éve viszont korán reggel, öt-hat óra körül kezdek hozzá, nyolc körül befejezem, és azzal a nyugodt érzéssel fekszem vissza az ágyba, hogy már ez a nap sem múlik el anélkül, hogy létrehoztam volna valamit. (...) Azért mindez nem jelenti azt, hogy ma már egyáltalán nem festek este. Dehogynem! Sőt az is előfordul, hogy éjjel felébredek, nem tudok aludni, és festeni kezdek.” (A *festés idejéről, időtartamáról és mikéntjéről*)

– Megtisztelt azzal, hogy megmutatta a műtermét. Körbenézve jó néhány festékes tubust láttam, esetet azonban egyet sem...

– Csak egy esetet használok, és a képeket gyakran simítom el a kezemmel.

„Maximum egy ecsettel és a tíz ujjammal festek. Amikor például magyar pipacsos rétet festek, hogy gyorsabban menjen a munka, egyszerre tíz ujjbegyemet húzom végig a horizont alatt, ahol a magyar Alföldön a pipacsok nyílnak, és szép kis fejcskékkel kibólintanak Isten szabad egére, keresik a napsütést. (...) A magyar pipacsos rétet és tarló mezei virágát diákkorom óta szeretettel festem, odaadásom mit sem apadt az idők során.” (A *festés idejéről, időtartamáról és mikéntjéről*)

– Bár szép, kertes házában lakik, innen azért távol esnek az említett pipacsos rétek. De gondolom, ezt Ön – aki egyszer azt nyilatkozta, hogy útközben szeret élni – annyira nem bánja, hiszen ez alkalmat adhat arra, hogy ismét felkerekedjék...

– Mindenki, aki él és lélegzik, úton van, hiszen maga az élet egy nagy utazás. Az enyém nem volt csupa boldogság és öröm, részem volt sok próbatételben és nehézségben is. De az a nézetem – ha tetszik, „hitelvem” –, hogy minden reggel „fel kell támadni”, előlről kell kez-

deni. Én is ezt teszem újra meg újra, Isten kegyelmében bízva.

„Hiányoznak az ifjúkor boldog napjai. Szervezetem gyakorta figyelmeztet, hogy többet kellene pihennem, nekem mégis a munka a legigazibb feltámadásom; amikor alkotok, nem is érzem magamat fáradtnak. Emellett egyre inkább

A SZERZŐ FELVÉTELE

élvezem a csendet, és lelki megüresedésre törekszem. Még sok mindentől meg kellene szabadulnom, hogy elérjem az igazság és a békesség csendjét. Egyre jobban vágyakozom a csendre, hogy meghalljam az isteni csodák hangját, és közelebb kerüljek Istenhez.” (A *művészetéről, a művészi magányról és a feltámadásról*)

A beszélgetés után színek, formák, képek emlékével gazdagodva távozom, és az autóbúson, útban a szerkesztőség felé Schéner Mihály könyvét lapozgatom. Az első oldalon ez áll benne: „Mi kell még nekem? Bona venta újból és mindennap, hogy újrakezdhessem, amit évtizedek óta mindig újra kell kezdenem. Irgalmas az Úr hozzám, erőt ad kezemnek és szívemnek, hogy megvalósítsam a földit és az égét, hogy mint a kettő közötti vándor, munkám örömeivel kivédjem a rossz csapásokat, és alkotásaimmal felemelkedhesek. Fáradozásom célja legyen továbbra is a szép és az igaz keresése!” (Invokáció)

■ GAZDAG ZSUZSANNA

John Q – Végszükség

■ FRENKL RÓBERT

Nehéz lenne elhinni, hogy véletlenül került főműsoridőben a piacvezető kereskedelmi tévécsatorna programjába mintegy két hete a *John Q – Végszükség* című, 2002-ben készült amerikai film. Inkább revidéáljuk a kereskedelmi adókkal kapcsolatos előítéleteinket, és ismerjük el, hogy ebben az esetben a film jelentős segítséget nyújtott mindnyájunknak, akik aggódunk, illetve fenntartásokat fogalmazunk meg az egészségbiztosítási törvénnyel kapcsolatban.

Ahhoz, hogy a film nekünk is szóló erőteljes üzenetét jól értsük, ki kell zárunk néhány tényezőt. Az a szisztéma, amelyet nálunk az új törvénnyel be kívánunk vezetni az egészségügy finanszírozásában, sehol a világon nem létezik. Ettől még persze lehetne akár jó is. Az Egyesült Államokban működő rendszer is egyedi, üzleti alapú, úgynevezett több-biztosítós. Mégis, vagy talán éppen ezért – ahogy a filmben is elhangzik – negyvenmillió amerikaiainak egyáltalán nincs biztosítása.

A kapcsolópontot az üzleti alap, a magánbefektetőknek az egészségbiztosítási piacon való megjelenése jelenti. Nem az amerikai modellt vitatjuk – tudjuk, nem ezt kívánja átvenni a hazai törvény –, hanem a társadalombiztosításban az üzleti érdekltség megjelenését.

Fenntartásunk lényege: a szolidaritás elve és a magánérdekltség az alapbiztosítás szintjén nem elegendő. Ezért támogatjuk, gondolj ellenére, az úgynevezett egybiztosítós modellt, amely jól, valódi biztosítóként működhet – szolidaritásalapú társadalombiztosítás –, ha az állam képes lemondani a kézi vezérlésről, és jól érvényesül a civil és a szakmai kontroll.

De mi a film üzenete? Anyagi gondokkal küzd egy rokonszenves afroamerikai család. Az apa rész munkaidőben dolgozik, az anya bolti eladó. Váratlanul súlyos probléma zúdul rájuk: serdülőveiei elején lévő fiuk egy baseballmeccsen öszesiek. Kiderül, hogy súlyos szívbeteg, legfeljebb hónapjai lehetnek hátra, hosszú távon csak a szívtranszplantáció segíthet. Hiába van az apának biztosítása, megdöbbenve szembesül azzal, hogy ez csak húszezer dollár fedezze a költségeket, a műtét viszont kétszázötvenezerbe kerül.

Mindenüket pénzzé teszik, sok segítséget kapnak, jelezve, hogy létezik társadalmi szolidaritás, de az összeg messze elmarad a szükségesétől. A helyzet akkor válik drámaivá, amikor a ke-

mény anyja kiabál a törvénytisztelő, jámbor férjével, hogy tegyen valamit, mert a gyerek kórházi ápolását be akarják fejezni.

Ekkor az apa először túsul ejti a szívsebészt – akinek nincs döntési, „csak” szakmai kompetenciája –, majd az ambulancián várakozókat, és követeli, hogy gyermekét vegyék fel a transzplantációra várók listájára. Erre nem volt hajlandó a kórház igazgatónöje. A túsdráma számos, önmagában is érdekes epizódja végén az apa elhatározza, hogy ő adja át szívéét a fiának. Korábban tudjuk, hogy gyakorló keresztény a család, ez pedig krisztusi motívum. Az önfeláldozásra azonban – ez Amerika – mégsem kerül sor, az utolsó pillanatban megérkezik egy balesetben elhunyt fiatal nő alkalmas szíve. A kórház igazgatónöje elengedi a költségeket.

Az egész film, közvetlenül és közvetve, a biztosítási rendszerről, ennek korlátairól, a pénz hatalmáról, az álszent társadalomról szól. Az egészségügyiköltség-robbanás miatt nem lehetséges árverseny a biztosítási piacon, illúzió az „alacsonyabb díjért magasabb minőség” elképzelés. Fokozott állami szerepvállalás szükséges, a közpénz azonban valóban a közt, nem pedig a magánérdeket kell, hogy szolgálja.

Jól működő országban és társadalomban – ez a fő üzenet – nem állhat elő olyan helyzet, amelyről a film szól. Ez a helyzet vezet oda, hogy egy törvénytisztelő polgár, kétségbeesett apaként, olyan útra lép, amely nem fogadható el, teljesen idegen tőle. Magunk döbbenet észleljük, hogy akárcsak a kórház előtt összegyűlt tömeg, mi is a „terroristával” azonosulunk. Ebben jelentős komponens az apát alakító zseniális Denzel Washington játéka.

Amerikában a liberális tradíciók, nálunk egyrészt az olykor már szinte abszurd pártpolitikai kompromisszumok, másrészt a pártpolitikai csatározások teszik szinte reménytelenné a helyzetet.

Nem vitatva az Országgyűlés jogát és felelősségét az optimális biztosítási rendszer törvénybe iktatásában, talán mégis vissza kellene adni a szakértőknek a feladatot, komolyan véve a köztársasági elnök halasztást jelentő lépését. Akár egészen új jogszabályt kidolgozva, akár legalább alternatívákat is előterjesztve.

Netán segítené, ha a Parlament zárt ülésen megnézné a *John Q – Végszükség* című filmet. A kultúra segíthetne az egészségkultúrának.

■ EvÉlet-infó

Kitüntetett evangélikusok

A Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány az idén tizenhét, az oktatás, a kultúra vagy a tudomány területén kiemelkedő munkát végző személyiséget tüntetett ki. *Kodály Zoltán* közművelődési díjat vehetett át múlt szombaton – mások mellett – *Novotny Zoltán* újságíró, a Ma-

gyar Rádió főmunkatársa, egyházunk sajtóbizottságának elnöke; a *Pázmány Péter felsőoktatási díj* egyik kitüntetettje pedig *Kiss Jenő* nyelvész, akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professzora, a Deák téri evangélikus gyülekezet tagja.

Bizánci rítusú rotunda Apostagon

A hazai kereszténység történetében sok esetben kis települések is igen nagy fontossággal bírnak. Ennek tipikus példája a Dunához közeli, 2200 lakosú Bács-Kiskun megyei település, Apostag.

Már önmagában az is sokatmondó, hogy a községben mind a négy történelmi egyház temploma-imaháza megtalálható: a katolikus istenháza 1777-ben emeltetett, református temploma 1806-ban épült, a második világháborút követően gazdátlanra vált zsinagóga 1820 körül készült el, evangélikus temploma pedig 1827-es építésű.

A település keresztény gyökerei azonban ennél sokkal régebbre, több mint ezer esztendőre nyúlnak vissza. A közvélekedés szerint hazánkban a kereszténység megjelenése, a keresztény egyházszervezet létrehozása a Szent István-i állam megalapításához kapcsolódik. Kevésbé ismert azonban az a tény, hogy a krisztusi vallás százötven esztendővel korábban a szláv hittérítők (*Cirill és Metód*), az államalapítás előtt öt-

ven évvel pedig a bizánci egyház befolyása révén, többek között *Bulsú* horka és *Tormás*, *Árpád* vezér dédunokája, illetve *Géza* fejedelem feleségének, *Sarolt*nak az apja, az erdélyi *Gyula* megkeresztelkedése révén gyökeret vert a magyarság körében. Az eleink között végzett térítésnek hivatalos megbízottja is volt a lánglelkű *Hierotheos* missziós püspök személyében.

Az első magyarországi keresztény templomok is ebben az időszakban emeltettek. Így 950 és 955 között épült fel az apostagi tizenkét szögű rotunda, vagyis centrális elrendezésű templom. A görög rítusú, román stílusú körtemplom falükéiben a tizenkét apostol szobra állt.

A tízméteres belső átmérőjű istenháza 1318-ban országos jelentőségre is szert tett, mivel az érsekek, püspökök, a befolyásos gyülekezetek papjai itt tartották az egyházi zsinatot, melyen a *Károly Róbert* által összehívott országgyűlésen a király ellenében képviselendő politikáról tárgyaltak.

Az épület nyolc és fél évszázadon át szolgálta a keresztény híveket. A reformáció időszakától, majd a török kiűzését követő újratelepítések után a református hívek használták hitéleti célokra. Sorsa 1805-ben pecsételődött meg, amikor az akkori új kalvinista lelkész megelégedte az épület állaga megkövetelte folyamatos javítgatást, és elbontatta. Alapjaira, illetve anyagainak – köztük görög feliratú köveinek – felhasználásával épült 1806-ban az említett, ma is álló református templom.

Az új épület megtartotta a rotunda középkorban csillagászati módszerekkel kijelölt, kis pontatlansággal keletre néző irányát (*Keszthelyi Sándor* és *Sragner Márta* mérése alapján).

A templom mellett a millennium évében, 2000-ben a rotunda szerkezetét idéző rekonstruált bizánci templomalapot emeltek emlékhelyként és turisztikai látványosságként (*képvüknön*).

■ REZSABEK NÁNDOR

A SZERZŐ FELVÉTELE

kultúra napja

Írófejedelem vagy nemtelen író?

Száz éve született Wass Albert

Divatoss lett manapság Wass Albert. Vanak, akik feltétel nélküli lelkesedéssel kiáltják ki az emigráció írófejedelmének, és akadnak, akik szélsőjobboldali háborús bűnösnek emlegetik. Életéről és haláláról legendák keringenek; pillanatnyilag úgy tűnik, a tények tisztázására kicsi az esély. Mi azért emlékezzünk most meg a Kolozs megyei Válaszúton éppen száz éve, 1908. január 8-án született kálvinista nemesről, aki manapság – Jókai Mór után – a második legolvasottabb író Erdélyben.

Wass Albert református arisztokrata családban született. Szülőháza, a család ősi kastélya ma már nem áll: a kommunizmus éveiben lerombolták, helyére konzervgyárat építettek. A kis gróf tanulmányait a kolozsvári Farkas utcai református kollégiumban kezdte, és itt tett érettségi vizsgát 1926-ban. (Különös élmény maradt ez az író számára, ugyanis az őket megelőző évfolyam 86%-át megbuktatta a román állam által kirendelt felügyelőbizottság.) Érettségi után gazdasági tanulmányokat folytatott Magyaróváron és Debrecenben, majd teljesítette hadkötelezettségét. Katonai szolgálatát Bukarestben töltötte. Ezután Németországban és Párizsban tökéletesítette gazdasági ismereteit, hazatérve pedig gazdálkodni kezdett a családi birtokon.

Irodalmi pályája versírással indult; gyakran publikált a *Pásztorúti*, az *Ellenzék*, illetve az *Erdélyi Fiatalok* című lapban. Wass Albert első verseskötete 1928-ban jelent meg *Virágtemetés* címmel. Az irodalmi közvélemény figyelmét azonban az 1932-ben megjelent, *A temető megindul* című színművével hívta fel magára. Az *Erdélyi Helikon* című folyóirat köréhez tartozó írók-költők maguk közé fogadták, irodalmi, művészeti találkozókra hívták.

1934-ben jelent meg az Erdélyi Szépírók Céh gondozásában *Farkasverem* című regénye, melynek révén Magyarországon is ismertté vált. Művében ironikus hangú ítéletet mond a kizárólag magával és érthetetlen passzióival foglalkozó erdélyi magyar úri középosztályról, amely képtelen az értelmes közösségi cselekvésre. Munkája elismeréseként Baumgarten-díjjal jutalmazták, tagja lett a Kisfaludy Társaságnak, 1944-ben pedig az MTA is soraiba fogadta.

Az 1940-ben született második bécsi döntés alapján Észak-Erdély visszakerült Magyarországhoz. Ekkor keletkezett Wass Albert *Jónnek!* című kisregénye, mely a magyar csapatokra való várakozás tizennégy napját meséli el. A regénybeli falu lakói számára kínos lassúsággal telnek ezek a napok. Magyarok és románok számára egyaránt van idő végiggondolni az eltelt huszonkét esztendő. A kivonuló román csapatok fejvesztett kapkodása és fosztogatása után a magyar seregek érkezése a felszabadulás boldog pillanata.

Az ugyanebben az évben íródott, *Csaba* című regénye a Trianon után felnövő nemzedék tennivalóit jelöli ki. Csaba királyfi mint jelkép a szilárd helytállás példája. Hasonló gondolatok foglalkoztatják az író következő regényeiben is. *Mi-re a fák megnőnek* című művében az 1848-as szabadságharc bukása utáni időbe viszi olvasóit, és a Varjassy család történetén keresztül azt vizsgálja, mi vezetett Erdély romlásához. Az 1943-ban megjelenő *A kastély árnyékában* című regénye az előbbi folytatása; az előző rész által előkészített tragédia ebben csúcspontodik ki. A magyar vezető réteg vakvága és az idegenek tervszerű aknamunkája nyomán a falu a teljes kisémmizettség állapotába kerül.

A világháború utolsó szakaszát katonatisztként töltötte az író. 1943-ban a keleti frontra került zászlósként, és német

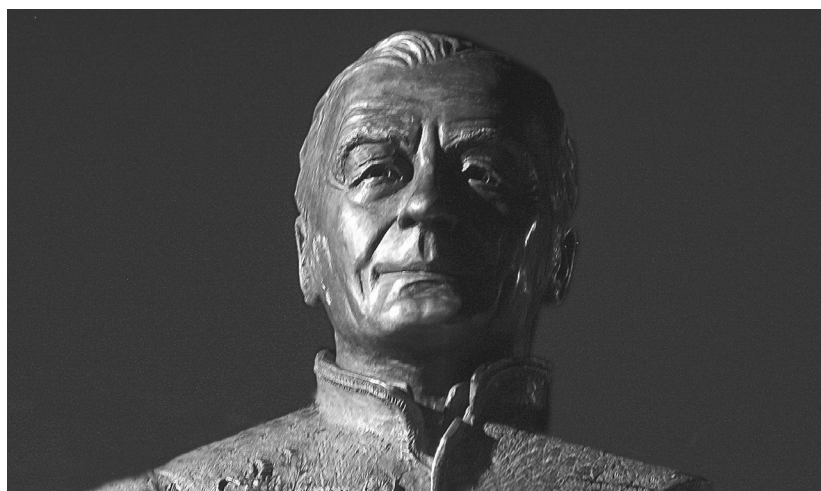
Vaskereszt kitüntetéssel érkezett haza. Az orosz és román seregek ellen harcolva egységeivel a Szilágyságon át a Tisza vonaláig hátrált, majd 1945 húsvétján Sopronnál átlépte a határt, és Németországban telepedett le. Egy bajorországi faluban kapott erdőmérnöki állást, ott kezdte írni *A funtineli boszorkány* című regényét. A legenda szerint egy farönkre helyezte írógéjét, így kezdte lekopogni élete leginkább méltatott művét.

A terjedelmes, háromkötetes regény főhőse Nuca, a boszorkányosan szép havasi lány, aki az Istenszéke alatti Urszun él. A tíz év körüli kislány magára maradvára és a nép könyörületére bízva nő föl. Egy cigány asszony azt jósolja neki, hogy akit az ágyába fogad, az meghal. Hogy kikerülje végzetét, felköltözik a hegyekre, de sorsa elől nem térhet ki... A regény költői stílusú nyelven mutatja be Erdély jellegzetes alakjait, tájait, legendáit.

Wass Albert az emigrációban is úgy ír szülőföldjéről, mintha ki se tette volna onnan a lábát. Ekkor bontakozik ki regényeiben a transzszilvánizmus gondolata. Műveiben igyekszik megragadni az erdélyi lélek legfontosabb jellegzetességeit.

A transzszilvánisták szerint az erdélyi magyarságnak önálló karaktere van, melyet az önálló erdélyi történelem és táj formált. Wass Albert számára Erdély nem pusztán földrajzi fogalom, hanem a

Gábor Emese múlt szombatán Budakeszin leleplezett Wass Albert-szobrának részlete

váltságos időkben a magyar szellemiség utolsó mentevára, a magyar kultúra menedéke. Ha idegen erők nem avatkoztak volna közbe, Erdély az „emberi lélek virágoskertjévé” válhatott volna.

A bajor erdőből Wass Albert Hamburgba költözött, és egy építkezésen kapott éjjeliőr állást. Itt írta az *Adjátok vissza a hegyeim!* című művét, mellyel kívívta a román hatóságok ellenszenvét. 1946-ban a román néptörvényszék az író háborús bűnösnek halálra ítélte. Azzal vádolták, hogy 1940-ben az Erdélybe bevonuló magyar csapatoknak parancsba adta a Wass családdal ellenséges viszonyban lévő emberek meggyilkolását. Az áldozatok között zsidók is voltak, emiatt a Wiesenthal Alapítvány is feljelentést tett ellene. A román hatóságok többször is kérték az akkor már

Amerikában élő író kiadatását; ezt az amerikai hatóságok az ügy átvizsgálása után – megalapozatlanságra hivatkozva – visszautasították. Úgy tűnik, a román Securitate nehezen törődött bele ebbe, mert Wass Albert azt állította, hogy me-renyletek sorozatával próbálták megölni őt. Ezt azonban soha nem sikerült hirtelt érdemlően bizonyítani.

1951-ben érkezett Amerikába, ahol először egy ohioi farmon dolgozott, majd egy katonai akadémián oktatott algebrát, később pedig a floridai állami egyetemen német, francia nyelvet és európai irodalmat tanított. Miután rádöbött az amerikai Erdély ügyével kapcsolatos tájékozatlanságára, saját kiadóvállalatot alapított, mely sorra jelentette meg a témával kapcsolatos könyveket. Ezeket a műveket aztán elküldték amerikai egyetemek és középiskolák könyvtárainak. Maga jelentette meg ekkor keletkezett regényeit is (*Ember az országút szélén*, *Kard és kasza*, *Halálos kód Holtember partján*).

A rendszerváltozásig műveit sem itthon, sem Erdélyben nem lehetett olvasni, nevét nem illett kiejteni.

Az író 1996 júniusában magyar állampolgárságot kért, melyet a minisztérium – hosszas huzavona után – azzal a megjegyzéssel adott meg, hogy „a bizonyítvány a kiállításról számított egy évig érvényes”. A minisztérium később ezt úgy magyarázta, hogy az egy év csak a dokumentum, nem pedig az állampolgárság érvényességére vonatkozik... Wass Albert végül soha nem látogatott haza. 1998. február 17-én öngyilkos lett.

A legendagyártás a halálával kezdődött. Többen felvetették, hogy esetleg gyilkosság áldozata lett. Később azt rebesgették, ő lesz az első, aki megkapja a posztumusz irodalmi Nobel-díjat. A másik oldal viszont azt rebesgette, hogy kapcsolatban állt a nyilasokkal, és náci barátai voltak, meg hogy regényei – szerintük – tele vannak antiszemita megnyilvánulásokkal. Hirtelen ő lett a magyar irodalom legellentmondásosabb figurája. Sokak szemében ő az elűzött nagy erdélyi író.

sőt írófejedelem, a hivatalos irodalomtudomány pedig alig vesz róla tudomást.

Tény, hogy egy tíz évvel ezelőtti felmérés szerint Jókai után ő a legolvasottabb író Erdélyben. Ennek oka abban is kereshető, hogy művei könnyen értelmezhetőek, prózájának kétségtelenül van egyfajta meg- és felszólító jellege, több regénye fejeződik be ideológiai tanáccsal, erkölcsi intelemmel. Wass Albert didaktikusan, tanító célzattal nyomatékosít bizonyos gondolatokat, hátha az olvasó magától nem jön rá a tanulásra. Kétségtelen viszont, hogy munkásságának értelmezése még folyamatban van, és csak reménykedhetünk benne, hogy politikai nézetektől függetlenül előbb-utóbb elfoglalja méltó helyét az irodalmi kánonban.

■ JÁNOSI VALÉRIA

Madách Imre

(1823. január 20. – 1864. október 5.)

Részletek néhai Szabó József evangélikus püspöknek, Madách-kutatónak az *Evangelikus Életben* – a költő halálának 100. évfordulója alkalmából – közölt cikksorozatából (1964. szeptember 20. és 27.).

Ma fejlődő, élénk szlovákiai falu. Dolná Strehová. *Madách Imre* nagyobbik bölcsője.

„*Olim Castellum*” volt a régi Madách-kastély neve, oda tartunk. „Egykor vár”, s a felirat szerint már 1430-ban a Madáchok ősi nemzetsége lakta. Az ősi-Madách és Madách-ős, *Radon de Oszlán* léptei döngtek itt II. *Endre* idején a 13. században. „Fiam keresztneve Madách legyen” – mondta Radon, s később ez lett a családi név.

Rimay János – énekeit ma is énekeljük – szintén járt e boltívek alatt. *Madách Krisztina* volt az édesanyja. A 16. századnak ez a kitűnő embere sógorát, *Madách Pétert* az evangélikus hitre segítette. A Madáchok aztán századokon át hívek maradtak a reformációhoz. Különösen buzgó evangélikus volt Péter ötödik ivadéka, *János*, a költő dédapja. Vallásos énekeket írt, például a *Tranoscüsi* 916., ma is énekelte énekét.

Aztán jött a nagy sztregovai tűz, 1758-ban minden leégett. Madách János mindent felépitett, ebbe tönkrement, és gondjaiba behalt. Kis árváját, *Sándort Mígazzi* váci püspök ügyes szimattal magához vette és római katolikussá neveltette. Unokája, a költő, már így született...

...előtűnk az evangélikus templom; szerves része a hajdani várnak. Homlokán latin nyelvű felirat hirdette: „Sztregovát, Kisfalut, Kislibercset, Kelecsént / Luther szent tanításai jól ájtárták.” A templomban külön Madách-pad, s az oltár alatt pihennek az evangélikus Madách-ösök.

Olim Castellum, hajdan vár, ez is Madách-bölcső. *Petőfi* után három héttel ebben született a *Tragédia* költője. Meghatva nézem a régi sztregovai keresztelési anyakönyvet: „Natus 1823 21. Januarii. Emericus Madách...”

De milyen érdekes: a római katolikus Madách Imre keresztapja az ottani-akkori evangélikus lelkész: *Bukva György*.

Balassagyarmaton 1858-ban, baráti körben azt kérdezte Madách Imre: „Mit szólnátok ahhoz, ha olyan drámát írnék, amelyben szerepel az Isten, az ördög, és ember meg az egész világtörténelem?” „Képtelenség” – vélték a barátok. Madách megírta. Nemcsak legnagyobb művének, hanem közéleti pályájának is Balassagyarmat a bölcsője. Tizenkilenc éves korában már vármegei aljegyző, tiszteletbeli főjegyző.

Már *Petőfi* is megcsodálta Balassagyarmat híres, ma is szép vármegyeházát. A fiatal Madách itt figyelgeti a dohos vármegei bürokráciát, s ír róla éles tudósításokat. Itt szólal fel huszonegy éves korában a „karok és rendek” ámulatára a vegyes házasságokba belerontó királyi leirat ellen, bátran, élesen. „Kegyetlen rezolúció ez – mondja –, mely a házi oltárt vásárpaccá, a szülőket gyámolókból lélekviszárlókká alacsonyítja, ezernyi viták tanúivá téve a gyermekeket... Írassék meg Öfelségének férfiasan ez is” – fejezi be kemény szavait. 1861. március 12-én itt mondja el „Politikai hitvallomás”-át a szabadságról, egyenlőségről, testvériségről. Felcsattan a taps, ahogy végzi: „Luther Márton világtörténelmi szavaival: nem tehettem másképp, Isten engem úgy segítjen, ámen.” Itt választják meg egyhangú lelkesedéssel képviselőnek, innen indul ellenzéki programmal az országgyűlésre. Itt, a vármegyeház nagytermében látja meg a megyebálon *Fráter Erzsit*, leendő feleségét.

Madách Imre nemcsak földrajzilag volt nógrádi. Lelkületileg is az volt. Zárkózott, mint a körülölelt, csöndes nógrádi völgyek, szemlélődő, mint a kanyargó utak errefelé. Legnagyobb művét, a *Tragédiát* is nem – *Petőfi*, *Vörösmarty*, *Arany* tollán jól pallérozott – országos irodalmi nyelven írta, hanem a zárt, különleges, vidékes nógrádi nyelven. De ma épp ez a darabosság jelenti a *Tragédia* egyik nagy nyelvi értékét: nemes pátozsát, gyönyörű zordonságait.

Megyszerzte sok barátja volt, gyakran látogatták egymást. Szontágh Pál – először neki olvasta föl Madách a *Tragédiát* –, *Szreter János* és *Horác*, *Veres Pálék*.

Madách tele volt Nógráddal, és Nógrád tele volt Madáchcsal. Termelőszövetkezetek és mozik, művelődési házak és utcák, kis tanyák és múzeumok őrzik a nevét. Bölcsője az egész megye.

„A haza dísze vagy te már, nem csak Nógrádé” – írja neki barátja, *Nagy Iván* 1861 őszén. Ennek az évnek a tavaszán vitte fel Budapestre nagy szorongással *Az ember tragédiájának* százötven oldalas kéziratát. Arany János kezén aztán elindult a nagy mű az országos hírnév útján. Ma is járja ezt az utat. Iskolákban tanulják, színházakban adják, számtalan kiadásban olvassák, közmondássá lett szállóigéit mondogatják az emberek.

„Madách tér, végállomás” – mondja a 60-as villamos kalauza. Leszállok, s ahogy nézegetem fővárosunk lüktető forgalmát a sztregovai remete nevét viselő téren, ismét eszembe jut: „Nem csak Nógrád, a haza dísze vagy te már!”

Itt, Balassagyarmaton közönti szép bronzszobra a Budapest felől érkezőket, jobb kezével felfelé, bal kezével lefelé mutatva: „Ember, küzdj, és bízva bízzál!”

Egy kis Luther-szobor állt Madách íróasztalán. Elfoglalt anyja sokszor zsörtölődött a reformátor szobra miatt, de a költő csak ott tartotta továbbra is. Egyebek mellett nyilván ennek a szobornak mindennapos látása is magyarázza, hogy Madách több iratában hivatkozik Lutherre, a *Tragédiában* pedig kétszer is. A falanszterjelenben Madách a történelem négy jelese között elsőnek Luthert lépteti színrre a meggyőződés példájaként. A reformátor megrovást kap, mert „mértékletlenül fűtötte a kását”. Büntetésül aznap nem kap ebédet. Milyen jellemző, hogy a római katolikus Madách feleletül ezt adja Luther ajkára: „Nem ismered te a tűznek varázsát, / Ki csak fazék alatt ismered azt... / De holnap újra szítom a tüzet.”

Madách könyvtárában ott volt a Káldi-féle római katolikus bibliafordítás is. De íróasztalán a Károli-Bibliát találjuk. Ebből idézi a konstantinápolyi jelentben négyszer is a 22. és a 35. zsolnárt.

Haladó és protestáns jellegű kicsengései mellett valószínűleg ezért írta Madách művéről a század elején *Dr. Dudek János* a *Katolikus Szemlében*, hogy a *Tragédia* nagy hírnevének magyarázata Madách Imre evangélikus volta, és hogy csupa protestáns bíráló karolta fel: *Arany János*, *Szász Károly*, *Erdélyi János*. Madách persze anyakönyv szerint nem volt evangélikus, de hogy egy római katolikus író ilyen következtetést von le *Az ember tragédiájából* annak szerzőjéről – az érdekes. Mint ahogy jellemző az is, ahogy *Prohászka Ottokár* vélekedik: „Igazán bensőséges, vallásos lelkekre Madách *Tragédiája* kínos benyomást tesz, mint akik imádság helyett káromkodást, isteni tervek helyett inkább kontrárságot, nagy teremtő stílus helyett inkább cinizmust s az ördög túrhetetlen pökhendiségét érzik ki, s elzarándokolnak az ilyen földről Dante poklába, hogy áhítatot és kegyeletet tanuljanak...”

Mi azokkal tartunk, akik Madách Imre halálának századik évfordulóján hálásan tartják számon a *Tragédia* marandó értékeit. Azokkal, akik sztregovai dolgozószobáját most múzeummá tették, akik hazánkban és világszerte értékelően emlékeznek róla.

Madách Imre íróasztala némán hallgat a balassagyarmati Pálóc Múzeumban. És mégsem: ez az elárvult íróasztal íróasztalok százait mozgósította már: a bel- és külföldi Madách-irodalom szinte beláthatatlan.

A BIBLIA ÉVE 2008

Reprezentatív kiadások a Biblia évének tiszteletére

► A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat a Biblia évére készülve adta ki az úgynevezett arany Bibliát, és kezdi forgalmazni a Vatikáni kódex – Codex Vaticanus – hasonmás kiadását. A két kötetet sajtótájékoztató keretében mutatta be még karácsony előtt a szervezet fővárosi székhelyén Juhász Judit, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgató-helyettese, valamint dr. Tarjányi Béla egyetemi tanár, a bibliatársulat ügyvezető elnöke.

„Örökbecsű értékeket nemes anyagokkal megalkotni” – összegezte a sajtó munkatársainak az aranyozott Biblia megjelentetésének okát Juhász Judit. A bőrkötésű „arany Biblia” nevét az aranyozott élmetszéről, illetve a sarkain aranyozott – harminchat aranszöveggel rögzített – veretekkel ellátott borítóról kapta, amely Gelley Kristóf ezüstműves munkája. A szöveg megegyezik egy korábbi – 1997-ben ugyancsak a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulatnál megjelent – kiadásával: a Káldi-fordításnak a Neo-Vulgata alapján javított szövege. A kötetet a bibliatársulat és a Corvinus Kiadó közösen gondozta.

A Vatikáni kódex a Szentírás Rómában őrzött, legrégebbi, legteljesebb formában fennmaradt görög nyelvű kézirat. Az első negyven és az utolsó huszonhat oldal az idők folyamán elveszett; ezeket valamikor a 16. században pótolták. A bibliatársulattól megrendelhető hasonmás kiadásról dr. Tarjányi Béla, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának professzora azt is elmondta a sajtótájékoztatót, hogy a kódex a 4. században Egyiptomban, feltehetően a bizánci császár megrendelésére készült, s onnan kerülhetett ajándékként Rómába. A tinta idővel annyira elhalványult, több, mint az alábbi

kettnél hogy az írás olvashatatlaná vált, valaki ekkor betűről betűre „újraírta” a Bibliát.

A hasonmás kiadás az eredetivel teljesen megegyező – még a lapszéli megjegyzéseket, a lapokon lévő pacákat is őrző –, 1536 oldalas pergamenkódex, amelyet a Bibliotheca Apostolica Vaticana jelentetett meg 2000-ben a keresztény jubileumi év tiszteletére ötszáz példányban.

A kiadványok – borsos árak miatt – elsősorban egyházi és világi könyvtárak, egyetemek, gyűjtők érdeklődésére tarthatnak számot. Az arany Biblia ára 24 000 forint, de húsztíz 25% kedvezménnyel, 18 000 forintért vásárolható meg. A Vatikáni kódex hasonmás kiadása 1 280 000 forintba kerül. Mindkettőt a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat forgalmazza (1066 Budapest, Teréz krt. 28. I. em. 6.; telefon: 1/332-2260; e-mail cím: jeromos@biblia-tarsulat.hu; honlap: www.biblia-tarsulat.hu).

■ G. Zs.

A Biblia és a természettudományos gondolkodás

A Bibliában lévő tanítások – így a Tízparancsolat is – erkölcsi tanulságai mellett közvetve segíthetik a természettudományos gondolkodást: a Szentírásban megjelenő példák, történetek logikai összefüggéseiből és a levont következtetésekből az emberek a döntési kényszerrel tanulhatják meg, amely a kutatók gondolkodásmódját is befolyásolja – mondta Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke az MTA-nek adott interjújában annak kapcsán, hogy 2008 Magyarországon a Biblia éve.

A természettudósoknak folyamatosan döntéseket kell hozniuk, amelyek attól függenek, hogy helyesek vagy helytelenek, kijelölik a haladás irányát. Szemben a keleti filozófiákkal, amelyek számos kérdésre többféle választ engednek meg, a zsidó-keresztény kultúrkör hatására az emberek határozottabban foglalnak állást – emelte ki az akadémikus. Ez érzékelhető a tudományos eredményeken, ezért jártak elől e téren a II. világháború előtt az európai, a II. világháború

után pedig az észak-amerikai országok; az ázsiai tudósokra inkább ezeknek az eredményeknek a továbbfejlesztése jellemző – közölte.

Az MTA elnöke tájékoztatót arról, hogy rendezvényekkel járulnak hozzá a Biblia évének a programjaihoz csak úgy, mint ahogyan a tavalyi Szent Erzsébet-év esetében is szimpóziummal emlékeztek az Árpád-házi szentekre a Magyar Katolikus Püspöki Konferenciával közösen.

Vizi E. Szilveszter szerint az egyházak azért is nagyobb figyelmet érdemelnek, mert átvesznek olyan közfeladatokat – mint például az oktatás vagy a karitatív tevékenység –, amelyekből az állam fokozatosan kivonul. Ezenkívül az európai uniós szubszidiaritás elvét is megvalósítják, mert az emberek közötti kapcsolatokat erősítik a Biblia tanításainak hirdetésével – jegyezte meg. Szólt továbbá II. János Pál „Fides et ratio” kezdetű enciklikájáról, amely a hitet és a tudást egyenlőnek állította. A Biblia tanítása és

a tudományos eredmények ebből következően összhangba hozhatók, az önzív történetének valóságos voltát például a geológiai kutatások által feltárt, a Föld minden pontján meglévő üledékek támasztják alá, amelyek a bolygónk nagy részére kiterjedő egykori tenger megléte utalnak – mutatott rá.

Az elnök – egyetértve Polányi Mihály tudományfilozófussal – leszögezte: a tudomány műveléséhez ugyancsak szükség van – a vallástól függetlenül – hitre, mert a kutatóknak hinnie kell a feltételezéseiben, amelyeket be szeretne bizonyítani. Az emberi agy hit nélkül nem képes feldolgozni a tér és az idő végtelenségét. Albert Einstein idézve a „kikutathatatlan valóban létezik”, de ennek elfogadásához hitre van szükségünk. Be kell látni ezért, hogy a tudomány soha nem képes teljesen feltárni a teljes valóságot, és a valóság tudományos igazságtartalma minden korban változik – fejtegette ki az MTA elnöke.

► MTA

A Szentírás segít a depresszió leküzdésében

A Biblia olvasása, előírásainak figyelembevételével segíthet a depresszió leküzdésében és abban is, hogy kevesebben szánják el magukat az öngyilkosságra – mondta dr. Balla Péter teológus, egyetemi tanár az MTA-nak azzal kapcsolatban, hogy 2008 a Biblia éve. A Biblia arra tanít, hogy aki Istent féli, az önmagáért is felelős, így az önpusztítás ellen igen határozottan fellép, egyúttal helyes önbecsülésre nevel – hangsúlyozta a Károli Gáspár Református Egyetem Újszövetségi Tanszékének vezetője.

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” – adott útvalót Jézus a Tízparancsolat újszövetségi értelmezéseként, ami eleve feltételezi, hogy az emberek önmaguknak általában kedvezni szoktak – hívta fel a figyelmet a professzor. Magyarzata szerint ennek túlzott formája az önzés, amely minden bűn forrása, hiszen a Tízparancsolat éppen azt tiltja, hogy az ember mások rovására élje ki vágyait, vagy növelje egyebek között saját vagyonát. Természetesen a Bibliában megjelenő Tízparancsolat mindezzel együtt nem azért jött létre, hogy Isten hatalmaskodjon az emberiségen, hanem azért, hogy az életet jobba tegye, és megvédje az embert, amit úgy is fel lehet fogni, mint a KRESZ-táblákat, amelyek elengedhetetlenek az utakon – mutatott rá.

A mai kor embere ugyanakkor sokat

találkozik az úgynevezett eszkatologikus, azaz a világ végét a közeli jövőben jelző Biblia-értelmezésekkel; ezzel kapcsolatban Luther Márton mondatát lehet felhozni. A reformáció elindítója úgy vélekedett: ha tudná, hogy holnap jön el a végítélet, akkor ma még ültetne egy almafát – idézte Balla Péter az evangélikus egyház alapítóját. Ez azt sugallja, hogy mindenkinek gondoskodnia kell szeretteiről, felelősséggel kell élnie, és nem szabad arra gondolnia, hogy a végső órákban már nem érdemes semmi földi vonatkozásút tenni. Ilyen szempontból teljesen elhibázott azoknak a Jézus közeli eljövételében hívőknek a hozzáállása, akik befelé fordulnak, sőt extrém esetben akár közös, tömeges öngyilkosságot követnek el. Luther az almafáról szóló példázattal arra is felkéri a Biblia-olvasókat, hogy a környezetvédelemben is járjanak elől, hiszen ez szintén Isten akaratának beteljesítése – tette hozzá.

A professzor utalt arra, hogy a Szentírás nemcsak dogmatikai, hanem etikai, azaz nemcsak a hitbeli, hanem a gyakorlati életre vonatkozó nevelési elveket tartalmaz. Példaként említette Jézus Hegyi beszédét, amelyben a mindennapi élethez ad segítséget, így nem csak a vallásos embereknek nyújt útmutatást.

Ennek szép példája a Máté evangélium

ában adott jézusi arany szabály: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük...” (7,12) Ez az egymással törődés, egymás javára való élés egyik legfontosabb megfogalmazása a Bibliában a ma embere számára is – mondta.

Az Újszövetség tanításai Balla Péter szerint a politikusok számára is ajánlatosak, azonban nekik is tudniuk kell, hogy Jézus etikája sokszor az emberi magatartás megváltozását kívánja, amit akkor is el kell fogadni, ha első hallásra nem tetszik.

A modern kor és a bibliai idők társadalmi abban megegyeznek, hogy akkor is kevesen voltak, és most is kevesen vannak a mélyen vallásos emberek – mondta a teológus. A mostani egyházaknak változtatniuk kell ezen a helyzeten. Balla Péter ezért tartja jó kezdeményezésnek a Városmisziót, amely jó példa arra, hogy az egyházaknak nyitottnak kell lenniük a társadalom iránt, a hívőknek pedig példát kell mutatniuk a többi embernek.

A Biblia évének ötlete is ennek jegyében született. A rendezvénysorozat a Szentírás olvasására szeretné visszahozni az embereket; egyúttal az egyházak felelősségét is kidomborítja – jegyezte meg.

► MTA

Pályázat igazgatói állásokra

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériumának megbízásából az oktatási osztály (1085 Budapest, Üllői út 24.) meghirdeti a Berzsényi Dániel Evangélikus Líceum Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium (9401 Sopron, Széchenyi tér 11.), illetve az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola (3525 Miskolc, Dayka Gábor u. 4.) igazgatói állását.

Képesítési és egyéb feltételek a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvényének megfelelően: egyetemi szintű pedagógus-oklevél, legalább öt éves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat vagy evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább öt éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat; evangélikus vallás; öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció; lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyebek a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

Az állás elfoglalásának ideje: 2008. július 1. A megbízás hatévi időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap. A pályázat elbírálásának határideje: 2008. május 31.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, illetve szakmai helyzetlemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló okirat(ok) hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől (lelkész esetében az illetékes püspöktől), a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztály, 1085 Budapest Üllői út 24.; Mihályi Zoltánné osztályvezető; tel.: 1/429-2035; postacím: Magyarországi Evangélikus Egyház – Országos Egyházi Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írják rá: „Igazgatói pályázat” – az intézmény megjelölésével.

Meghívó

A leprások világnapján, január 27-én, vasárnap 16 órakor ünnepi rendezvény lesz a Budapest VII., Wesselényi u. 53. alatti baptista templomban (a Wesselényi utca – Hársfa utca sarkán). Közreműködik Szluka Lídia énekművész. A Lepramisszió szeretettel várja az érdeklődőket a filmvetítéssel egybekötött alkalomra.

Felhívás-meghívás

A Közös Pont sátor dolgozói keresztény fiatalok, akik nyitottak arra, hogy Magyarország ifúsági fesztiváljain az életéről, a világról, az egyházzal, az anyagon túli világról, az Atyáról mint alkotóról, Jézus Krisztusról mint értünk szenvedőről és a Szentlélekről szóljanak. Szeretünk zenélni, rajzolni, imádkozni, táncolni, beszélgetni, sportolni meg minden egyebet, amit amúgy ti is csinálni szoktatok. Azért megyünk ki a fesztiválokra, hogy a bulizás mellett a mosoly alá komolyságot csempészve megosszuk a fesztivállalokkal, mi hogyan látjuk a világot, elmondjuk, mi miért vagyunk vidámak és boldogok, miben hiszünk; és természetesen kíváncsiak vagyunk rájuk is. Azért vagyunk ott, hogy megkérdezzük tőlük, hogy vannak, mi jót csinálnak a fesztiválon.

Ha affinitást érzel magadban ehhez a missziói munkához, még nem múltál el harmincéves, és evangélikus vagy, akkor jelentkezz a <http://kozospont.com> honlapon letölthető jelentkezési lapon, melyen a felvétellel kapcsolatos összes információt is megtalálod.

Körmendy Petra és Bedecs András, a Közös Pont misszió evangélikus vezetői

Közlemény

Az Evangélikus Leánygimnázium közhasznú fokozatú alapítvány ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik az 1996. évi CXXXVI. törvény lehetőségével élve személyi jövedelemadójuk első 1%-át az elmúlt évben is alapítványunknak ajánlották fel.

Az összes adomány 101 008 Ft volt. Ezt az összeget – hasonlóan az előző években ilyen címen érkezett adományokhoz – a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumnak továbbítottuk. Az adományt az iskolában folyó nevelés, oktatás segítésére, így könyvtár- és szertárfejlesztésre, valamint a hátrányos szociális helyzetű tanulókat támogatására fordítottuk.

Kérjük az adományozókat, valamint többi hiteztvértünket, hogy jövedelemadójuk első 1%-ával ebben az évben is alapítványunkat tiszteljék meg!

Az alapítvány kuratóriuma

Állásajánlat

A balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon bentlakással keres kertész-karbantartó munkatársat teljes munkaidős foglalkoztatásra.

Feladatok: az intézmény zöldterületének, kavicsos útjainak, járdáinak teljes körű gondozása (fűnyírás, metszés, sövényvágás, gyommentesítés stb.); az épületegyüttes teljes körű karbantartói munkáinak végzése (kisebb festési munkák, eszközök, berendezések javítása, pótlása); az épületben lévő valamennyi gép, berendezés, technikai eszköz teljes körű ismerete és használata; csoportváltás esetén a szobák előkészítésében való részvétel; szükség esetén (tűz, riasztás stb.) ügyeleti intézkedés.

Elvárások: fizikai munkabírás; korábbi munkakörökben szerzett gyakorlat megfelelő hasznosítása (előny: ezermester); lehetőleg (de nem feltétlenül) szakmunkás végzettség (előny: villanyszerelő, gépszerező, asztalos); gyülekezeti tagság (lelkészi ajánlás); megbízhatóság, precizitás.

Amit biztosítunk: nyugodt körülmények; megfelelő bér megegyezés szerint; étkezés és étkezési utalvány; szolgálati szoba; havi egyszeri útiköltség-támogatás.

A munkakört olyan férfinak javasoljuk, aki egyedülálló, és nyugodt körülmények közötti munkavégzésre vágyik. Jelentkezési határidő: február 15. (munkakezdés: március 1.). A lehetőség szerint fényképpel ellátott önéletrajzot és a lelkészi ajánlást az alábbi címre kérjük elküldeni: Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon, 8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41. E-mailben is elküldhető: balatonszarszo@lutheran.hu. Érdeklődni Végh Szabolcs intézményvezetőnél lehet az alábbi telefonszámon: 20/824-3143.

WASS ALBERT

Én és az Isten

Nagy-nagy rémek úztek, már mindent bejártam: végső menedéknek Istennél megálltam.

S lám az Isten nekem sziklaszilárd vért lett, gond meg nem találhat, baj hozzám nem érhet,

mert az Isten nekem, míg másnak csak támasz, nekem menedékem, végső menedékem!

Míg örömben jártam, nem lettem meg Istent. Rá csak most találtam, hogy elveszték mindent.

Ilyenek vagyunk mi, gyarló földi férgek, úgy térünk csak Hozzád, bánatok ha érnek, szertekusztál álmok, szétépett remények.

Rátaláltam én is szörnyű-szörnyű búban, atyai szavára most, hogy rászorultam, nagyon rászorultam.

(Vasárnap, 1928. május 20.)

LELKI ÉRTÉKEK

A megbízhatóság

A megbízhatóság az egyik legnagyobb kincs a világon. Ha a házastársak számíthatnak egymásra a megpróbáltatások nehéz óráiban és a közös örömeik napjaiban. Ha a gyermekek biztosak lehetnek abban, hogy a szülői otthon védelmet nyújt, nyugalmat kínál számukra. Ha a tanár biztos lehet tanítványai ígéretében, a főnök pedig számíthat rá, hogy munkatársai teljesítik a vállalt feladatot. Ha az állampolgárok bízhatnak feletteseik, a kormány szavában.

Valójában a megbízhatóságra épül személyes és családi, munkahelyi és társadalmi életünk egyaránt. Ha bármelyik területen csorbat szenved az adott szó megtartása, ha az ígéret teljesítése elmarad, nemcsak csalódottak vagyunk, de elveszítjük a másik emberbe vetett bizalmunkat is. S az elveszített bizalmat csak hosszú idő után, kitartó állhatatossággal lehet visszanyerni.

Jézus az egyik példázatában két fiúról beszél, akiket megkér édesapjuk, hogy menjenek ki a szőlőbe dolgozni bennünk (Mt 21,28 kk.). Az első egyenesen nemet mondott apja felhívására. Aztán elgondolkodott, hogy helyesen cselekedett-e, jó volt-e a döntése, s arra a belátásra jutott, mégis elmegy a szőlőbe, és elvégzi a rábízott munkát. A második megígérte, hogy elmegy, és szorgalmasan tevékenykedik majd, de végül úgy döntött, nem teljesíti apja kérését.

Méltán kérdezhetjük: melyikük cselekedett helyesen? A második fiú ugyan megnyugtatóan válaszolt az apai kérés-

re, de végül csalódást okozott. Megbízhatatlannak bizonyult. Az első fiú első hallásra visszautasította az apai felhívást, de végül is megváltoztatta rossz döntését. Mert következtelen lenni, miután rádőbbsent saját magatartása helytelenségére. Könnyen adódik a válasz: legyünk mi is készek saját döntéseink felülvizsgálatára, és engedelmeskedjünk az atyai, isteni hívó szónak. Ez rendjénvaló is lenne!

A példázat azonban – kimondatlanul – egy harmadik fiúról is beszél. S ez a harmadik az apai hívó szóra igent mond, és be is tartja. Valóban eleget tesz az ígéretének, és elmegy a „szőlőbe” szorgalmasan tevékenykedni. Ez a harmadik bizonyul igazán megbízhatónak. Ez a harmadik fiú nem más, mint maga Jézus, aki enged az atyai szó hívásának, és teljesíti akarát egészen a kínos keresztalál vállalásáig. Ő mindvégig megbízhatónak bizonyult (Fil 2,8).

Bizalomra épül földi életünk minden kapcsolatrendszerére. Megbízhatn-e bennünk családunk tagjai, feletteseink – és legfőképpen bízhat-e bennünk a mi Urunk, Jézus? Merjük-e döntéseinket felülvizsgálni, tévesnek bizonyult korábbi véleményünket megváltoztatni? Törekszünk-e a harmadik fiú magatartásmodelljét szem előtt tartani? Keresztényként csak a szolás és cselekvés minden jót igenlő harmóniájában maradhatunk hitelesek, és így ítélnék minket megbízhatónak.

■ D. SZEKIM IMRE

Blogbejegyzés

2008. 01. 03. Ezt a történetet kaptam. Remélem, más is erőt merít belőle!

Kanada egyik nagyvárosában történt. Az úgynevezett „felső tízezer” kultúrára igényes köreiben izgalmat keltett a hír, hogy egy világhírű zongoraművész elfogadta az önálló előadóestre szóló meghívásukat.

A hangversenyt a város legelőkelőbb koncerttermében kívánták megtartani; az igen borsos árú belépőjegyeket csak a művésztér igázán rajongók vásárolták meg. Közéjük tartozott Mrs. Blue is. Az idős hölgy maga is zongorázott, de különösen a legkisebb unokájának akart kedvet csinálni a muzsikához, tehát őt is elvitte magával. Az elkényeztetett unoka igen jó hallásúnak mutatkozott, de a zenetanulás legelején tartott.

Amikor a nézőtér elsötétült, csak a színpadot világították meg a reflektorok, a fiúcska nyugtalanul fészkelődni kezdett a helyén. Látni akarta a nagy hangverszenyzongorát, ezért odalopózott.

Közben elhangzott az előadás kezdetét jelző halk csengő. A fölfokozott várakozásban a nagymama nem vette észre, hogy az unokája már nem ül mellette. Egyszer csak a zenekar hangolásának finom zajába – kezdetlegesen pötyögtet-

ve – belevágott egy kemény hang, a közismert gyerekdarab, a „Szamárinduló” dallama.

A nézőtérre az elszörnyedés halk moraja futott végig, de ebben a pillanatban a függöny mögül előlépett a nagy hírvűvész. Meghajlás nélkül egyenesen a zongorához sietett, és máris két kézzel játszott a gyermek vállalai felett. Az elképedt nézők még a hangját is hallották, amint a zongoránál álló gyereknek azt súgta:

– Csak játssz! Ne hagyd abba! Tovább! Amit a művész a „Szamárindulóra” improvizált, olyan csodálatos volt, hogy valósággal lenyűgözte a hallgatóságot.

Eddig a történet. Nekünk is szóló üzenete a következő: olykor úgy látszik, hogy erőnket, tudásunkat felülmúló vállalkozásba kezdünk Isten országáért, s a vállalkozásunk néha nem több, mint az ő hangversenyzongoráján pötyögtetett „Szamárinduló”. Szégyent, méltatlankodást, sőt botrányt is okozhatnánk vele, ha maga az Úr, a világegyetem alkotóművésze nem állna mellénk, isteni akkordjaival nem tisztítaná meg és nem emelné föl a mi emberi erőlködésünket.

Szolgálj az Úrnak, ne hagyd abba, tovább! Tedd meg, ami rád bízott, légy hű sáfár, ő melletted áll, megvéd és megerősít!

■ DEÁK LÁSZLÓ

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

amit a születendő gyermekről jövendölt, hamarosan beteljesedett.

Most pedig próbáljátok meg lerajzolni Mánóah és feleségét. Odarajzolhatjátok a felnőt Mánóah is, csak ne feledjétek: hosszú legyen a haja!

Melyik úton tudnak Sámson szülei eljutni az angyalhoz?

► **Mostani hatrészes sorozatunkban Ákossal és Matyival, a két jó barátal képzeletben egy gyülekezeti rajzszakkörön vehettek részt, amelyet Szépdombi Zsolt festőművész tart. Zsolti bácsi minden alkalommal egy-egy bibliai szemlélyről és a szüleiéről mesél. A szakkörös gyerekek lefesthetik a családot, ti pedig megoldhatjátok a hozzájuk kapcsolódó feladatokat. A helyes megfejtéseket – akár a hatodik rész után összegyűjtve – küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. Jutalmul a végén ajándécsomagot kaptok.**

2.

A fiúk már izgatottan várták a gyülekezeti teremben, hogy elkezdődjön a második rajzfoglalkozás. Amint mindenki megérkezett, Zsolti bácsi máris mesélni kezdett.

– A mai alkalommal a zsidó nép egyik bírójáról, Sámsonról fogunk beszélgetni. Mi jut róla eszetekbe?

- Nagy ereje volt!
- A hajában volt az ereje!
- Még egy oroszánt is legyőzött.
- A filiszteusok ellen harcolt.
- Megvakították.

Csak úgy záporoztak a gyerekektől a válaszok.

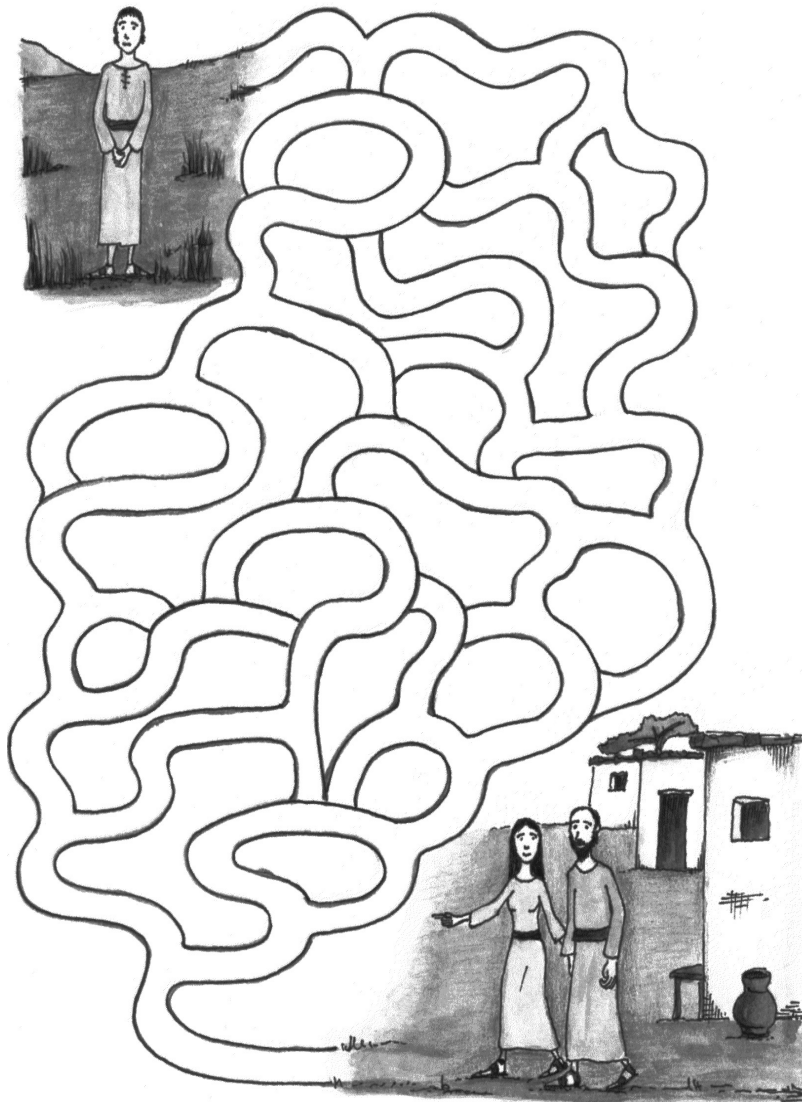
– Nagyon ügyesek vagytok, hogy ennyi mindenre emlékeztek az életéből. De arra emlékeztek-e, hogy az ő születésének a hírért is egy angyal adta tudtul?

Sámson édesapját Mánóahnak hívták; sokáig nem született gyermekük. Egy nap megjelent az Úr angyala az asszonynak, és így szólt hozzá: „Nemsokára fiút fogsz szülni. Mostantól ne igyál bort vagy más részegítő italt, és ne egyél semmi olyat, amit a törvény megtilt. Amikor a fiad megszületik, borotva soha ne érje a fejét, a haja soha ne legyen levágva. Az Úr kiválasztotta őt. Ő kezd majd Izrael népet megszabadítani a filiszteusok hatalmából.”

Amikor az asszony hazaért, elmondta a férjének, hogy Isten emberével találkozott. Elismételte mindazt, amit tőle hallott. Mánóah imádkozott az Úrhoz, hogy még egyszer küldje el követét, hogy tanítsa őket, mit kell tenniük. Az Úr meghallgatta imáját, és amikor a feleség a mezőn dolgozott, újra megjelent neki az angyal. Az asszony hazaszaladt a férjéért, így az Isten követe mindkettőjüknek megismételte mindazt, amit korábban már elmondott.

A beszélgetés végén a házaspár égőáldozatul egy kecskegíát és ételáldozatot

mutatott be egy köziklán az Úrnak. Alighogy elkészült vele Mánóah, Isten csodát tett a szemük láttára: a láng felcsapott az ég felé, és az angyal felszállt az oltár lángjában. Amikor ezt látta a házaspár, arca borultak, és rögtön tudták, hogy az Úr angyala jelent meg előttük. Mindaz pedig,

HETI ÚTRAVALÓ

Nem a magunk igaz tetteiben, hanem a te nagy irgalmasban bízva visszük eléd könyörgéseinket. (Dán 9,18)

Hetvened hetében az Útmutató reggeli és heti igéi az elbizakodottságot levetkőzve odaadó istentiszteletről szólítanak fel, és elmondják, mit adhat oda az ember, s mit adott Isten ennek érdekében. Dániel bűnvaló imádsága közben kijelentést kapott a fogság hetven évéről és az elkövetkező hetven évéről. „Nyomoriságomban az Úrhoz kiáltottam, és ő meghallotta hangomat.” (Zsolt 18,7; Lk) A Krisztus-év új szakaszába, böjt felé igaz megtéréssel induljunk el! De mit is adhatunk oda Istennek az ő tiszteletére? Paul Gerhardt minden kincsét elvitte Jézus elé: szívét, lelkét s életét (lásd EÉ 161). A zúgolódó szőlőmunkások csak néhány órányi munkájukat – ki többet, ki kevesebbet – adták a gazdának egy dénárért, amely egyeseknek napi, másoknak órabér lett. Íme, „így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsó” (Mt 20,16)! Az Úristen munkájára történő elhívásunk és kiválasztásunk kérdésében viszont – reformátorunk szerint is – „megszűnik minden érdem, s egyedül Isten kegyelme dönt, hogy az elsőből esetleg utolsó, s az utolsóból első legyen. A helyzet ez: nem ti választottatok engem!” Mégis futnunk kell az örök életért? Teljesen félreérti Pál tanítását, aki az olimpiai játékokból vett honoratát így értelmezi. Isten irgalma meghaladja az ember értelmét, és az üdvösség nem emberi teljesítmény, hanem Isten ingyen kegyelmi ajándéka: jutalom, amelyet a hervadhatatlan koszorú jelképez. De a keresztény élet hasonlítható verseny pályához, s Pál az örök jutalom biztos tudatában versenyez: „...úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél (...), hanem megsanyargatom és szolgává teszem a testemet...” (1Kor 9,26.27) Zákeus a vagyona felét adta oda a szegényeknek, de nem ezért lett üdvössége, hanem „mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet” (Lk 19,10). Az istentelen Ézsau egyetlen pohár friss vizet ad inni Jézus egy kicsiny tanítványának, „semmiképpen sem fogja elveszteni jutalmát” (Mt 10,42). És mit ad Isten egyházában? Növekedést, és munkatársai közül „mindegyik majd a maga jutalmát kapja fáradozásához méltóan” (1Kor 3,8); ez nem bér, hiszen Isten gyermekei országának örökösei, nem pedig bér munkásai. És mit ad az ő Fia értünk, hogy istentiszteletünk odaadó, testünk temploma pedig tiszta lehessen? Életét és vérért, amely megtisztít minket minden bűntől. Tanítványai pedig „hittek az Írásnak” (Jn 2,22). Lehet-e ennél fontosabb feladatunk a Biblia évében? Ezért ne dicsekedjünk, hiszen Isten „munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok. Ő tette nekünk bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá...” (1Kor 1,30) Ő, „Krisztusom, hív egy szegény szív... / Hogy övé légy, lakozást végy / Benne, ég-föld Királya!” (EÉ 375,1)

■ GARAI ANDRÁS

Kegyeleti ünnepség

FOTO: KOCSÁN KRISZTINA

Az elmúlt hétvégén országsszerte tartottak kegyeleti ünnepségeket a Don-kanyarban hősi halált halt magyar katonák emlékére. A soproni megemlékezésre január 12-én a Deák téri II. világháborús emlékműnél került sor.

Az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola emlékműsorában Wagner Szilárd iskola-lelkész fogalmazta meg a hatvanöt évvel ezelőtti drámai esemény mának szóló üzenetét. Az iskola diákjai szavalatokkal – köztük egy erre az alkalomra írt költemény tolmácsolásával – gazdagították a programot.

A kegyelet virágainak elhelyezése után az Eötvös-középiskolában gyertya-

fénnyel, alkalomhoz illő dalokkal fogadták az emlékezőket, soraikban a doni csata néhány túlélőjét, az elhunytak családtagjait, leszármazottait. A nap végén ifj. Sarkady Sándor helytörténész tartott drámai felvételekkel illusztrált előadást.

Ismeretes, hogy a német követelésre 1942-ben a keleti frontra küldött 2. magyar hadsereg 1943. január 12-én a Szovjetunióban, a Don folyó mentén – a szovjet áttörést követően – szenvedte el a legsúlyosabb vereségeket. A 125 ezer fős magyar seregből mintegy 45-50 ezren haltak meg a keleti hadszíntéren, körülbelül ugyanennyien megsebesültek, 28 ezer ember pedig hadifogságba esett.

■ BALIKÓNÉ NÉMETH MÁRTA

Médiaszolgálatunk mint az evangélium tükre

► A Zákus Médiacentrum (ZMC) munkájával ismerkedhettek az érdeklődők az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) Médiaszolgálatunk mint az evangélium tükre – bemutatkozás, értékelés, fórum címmel elindított sorozatának első összejövetelén január 10-én. A 2002-ben létrejött egyesület ebben az évben az evangélikus írott és elektronikus sajtó munkáját kívánja bemutatni. Egy olyan szolgálati ágat, amelynek megléte sokaknak talán természetes, a kívülállók mégsem igen ismerik az itt dolgozók feladatait.

Az Országos Egyházi Iroda földszinti termében Széll Bulcsú kispesti lelkész üdvözölte az egybegyűlteket, majd az Útmutató esti igéje, Mk 2,18–22 alapján tartott áhítatában aláhúzta, hogy helyezük Isten kezébe mindennapi életünket, tőle tanulva, rá figyelve váljunk örvendezni tudó tanítványainvá. A közös imádság után Szeverényi János országos missziói lelkész is köszöntötte a jelenlévőket.

A ZMC képviselőiben Györi János Sámuel lelkész, igazgató először rövid, általános médiatörténeti összefoglalót adott, majd a keresztény médiamunkáról szólva a hitelesség fontosságát emelte ki.

Amint kifejtette, ők is erre törekednek különféle tevékenységeik – program- és filmkészítés, filmkölcsonzés, dokumentálás és képzés – során.

A hangsúlyt a program- és filmkészítésre helyezik: a centrum egyetlen főállású munkatársa, Györi András Timóteus általában évi harminc anyag elkészítésében működik közre. Ezek az alkotások – mint például a Kerekpártúra egyháztörténeti utakon, az Ébredés, Az anyaméh gyümölcse jutalom sorozat egyes részei – rendszeresen szerepelnek kisebb helyi adók és az országsszerte fogható Pax Televízió műsorán.

A Helyi Televíziók Országos Egyesületének tagjai közé tartozó ZMC székhelye a pesterzsébeti evangélikus gyülekezet; a közelmúltban elkészült az utómunkát megkönnyítő és beszélgetős műsorok felvételét is lehetővé tevő új stúdiójuk. Az intézmény Isten ügyének népszerűsítése érdekében igyekszik kihasználni a mai legmodernebb kommunikációs eszköz, az internet kínálta lehetőségeket: honlapjukon – <http://zmc.lutheran.hu/> – számos filmjük megtekinthető.

Miután a médiacentrum igazgatója szólt a ZMC-ben folyó munkáról, egy másik meghívott vendég, dr. Korányi András, hittudományi egyetemünk adjunktusa mint „kívülálló” véleményezte az általa ismert műsorokat.

Az EBBE következő „médiás” alkalma február 14-én tartják; ekkor a Luther Kiadót és az Evangélikus Életet mutatja be Kendeh K. Péter igazgató és T. Pintér Károly főszerkesztő. „Külsőként” dr. Fabiny Tibor mond véleményt, az áhítatot Kovács László dunakeszi lelkész tartja majd.

■ GAZSU

Tósztot írok

Lelkés barátom születésnapjára „partijára” voltam hivatalos. Hitvese hívott megünnepelni volt iskolatársam „fennállásának” fél évszázados évfordulóját. A feleségek valahogy jobban számolnak az ember életének múltját... Benünket, férfiakat inkább ez az aggódó figyelmesség szokott zavarba hozni, mintsem éveink szaporodó száma, de azért kár volna tagadni; az 50 sajnós túlságosan is kerek szám. A legkínosabb, hogy az embert ilyenkor óhatatlanul egyfajta számvetésre készíti az évforduló, és e készítés alól nem tudják mentesíteni magukat a születésnapjára együjtélre invitált vendégek – családtagok, barátok, munkatársak – sem. Én is azon kaptam magam, hogy az este készülődve mind komorabb hangulatban nyugtató bizony-bizony a félve őrzött gyermekkor, ifjúkori emlékek is restaurálásra szorulnának...

Nagy titokban zajlott a születésnap előkészítése: legyen az ünnepelt számára igazi meglepetés, ki mindenki szakít örömmel időt a vele való újbóli találkozásra. Mert lehet valaki lelkész vagy épp országgyűlési képviselő, ha barátai is öven körül járnak, akkor – legközvetlenebb hozzátartozóin kívül – teljes bizonyossággal senki szabadidejére nem számíthat. Pedig a lényege talán éppen ez volna, morfondíroztam magamban, amikor hirtelen felötölt bennem a „kollégiumi válogatot”...

Ezt a csapatot talán harmadikos gimnazistaként állítottuk fel egy osztálytársammal. Pontosabban ő is összeállított egyet, meg én is; mert bár a labdarúgásban megszabott létszám csupán mintaként szolgált, egymáson kívül nem sok „játékos” tudtunk mindketten érdemesíteni a válogatottságra. Márpedig ebbe a keretbe csak az intézmény legjobbjai kerülhettek, azok, akik – megítélésünk szerint – minden szempontból legjobbjai voltak a Debreceni Református Kollégiumnak. Mármost – természetesen – rajtunk kívül. Tanáraink nyilván már ezzel sem értettek volna egyet, de azon talán ők is meglepődtek volna, ha tudják, hogy az én válogatot-tamban például ketten is helyet kaptak a tanári karból, miként két akkori teológushallgató is. Miután e listát csak úgy magunknak készítettük unalmas óráink egyikén, ki tudja milyen gyerekes megfelelési vágy juttatott mindkettőnkre arra a következtetésre, hogy kollégiumi szuperapataink edzője nem lehet földi halandó...

Nos, a születésnapjaink partin végül is nem hoztam szóba e magánlistát. Egy pohárköszöntő apropóján ügyese lepett volna meg senkit, ha elárulom, hogy csapatomnak – anno – az ünnepelt is tagja volt. Különben is, azon az estén a meglepett valójában én voltam, mert harmincválhány évvel ezelőtt összeállított „válogatot-tamnak” – több tagja is jelen volt.

De ne ehhez gratuláljon a kedves olvasó, se nekem, se az ünnepeltnek, se „gondolatolvasó” hitvesének! Gratulálni én is csak ahhoz tudtam volna, hogy a születésnapjára ünnepségre „edzőnk” is meghívást kapott! Edzőnk és bíránk, akinek jelenlétéről abban a körben, úgy hiszem, mindenki tudott. Akinek gondviselő kegyelme övenen túl is bizvást képes átszűrni a hátralevő születésnapokon. Hiszen rá mindig, minden körülmények között számíthatunk.

■ T. PINTÉR KÁROLY

NEM CSAK KENYÉRREL ÉL...

Új vallási műsor az ATV-n

Az ATV a katolikus, a református, az evangélikus és az evangéliumi protestáns egyházak, valamint a zsidó hitközség részvételével Nem csak kenyérről él... címmel a Biblia évéhez kapcsolódó vallási műsort indít hétköznap reggelente.

2008. január 7-től megújult az ATV reggeli műsorkínálata. Ennek keretében minden hétköznap a reggeli főműsoridő a Nem csak kenyérről él... című új műsorral kezdődik, amely a munkába, iskolába készülők és az otthonukban tevékenykedő embereknek kíván spirituális értékeket közvetíteni.

A műsor a zsidó-keresztény kinyilatkoztatáshoz tartozó vallások közös értékeit hangsúlyozza. Naponta felváltva a nagy történelmi felekezetek, valamint a nagyobb evangéliumi protestáns felekezetek képviselői szólalnak meg. Az egyenként tízperces adásokban papok,

lelkészek, lelképásztorok, tanárok, illetve hívó politikusok, közéleti személyiségek és értelmiségiek osztják meg a nézőkkel üzeneteiket, amelyek a Szentírás és az azon alapuló értékrend megismertetését és népszerűsítését szolgálják.

Januárban Jelenits István piarista tanár, Kókai Nagy Viktor református lelkész, Hafenscher Károly evangélikus lelkész, Radnóti Zoltán rabbi, valamint Grüll Tibor történész előadásai hangzanak el – többek között a Biblia történeti hitelességéről, Jézus csodatettéről, a boldogmondásokról, illetve a Teremtés könyvének a legfontosabb szereplőiről, Noéról és az ősatyákról.

A Nem csak kenyérről él... című műsor minden hétköznap 6.30 és 6.40 között jelentkezik az ATV-n.

► ATV/Magyar Kurír

Luther-konferencia

Teológiai konferencia lesz nem csak teológusoknak 2008. február 1-jén és 2-án (péntek 16 órától szombat 17 óráig) Révfülöpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A tanácskozás Luther életének és munkásságának három területét fogja majd át, egyben a lutheri kegyesség gyakorlásának alkalma is lesz. A konferencia háziasszonya Isó Dorottya lelkész.

Előadások: ifj. dr. Fabiny Tibor: Luther krisztológiai értelmezése; Véghegyi Antal: Az egyetemes pápáság és a lelkesítő szolgálat; Hafenscher Károly: Reformált mise? Áhítat: Weltler Sándor. Úrvacsorai istentisztelet: Ittész János püspök. Péntek este zenés irodalmi összeállítást láthatnak a résztvevők Lutheri örökségünk: erős vár a mi Istenünk! címmel.

A konferencia részvételi díja teljes ellátással 2000 Ft. Jelentkezési határidő: január 15. Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ, 8253 Révfülöp, Füredi út 1. Telefon: 20/770-3829. E-mail: revfulop@lutheran.hu.

Uniós pályázati- és projektmenedzsment-képzés evangélikus gyülekezetek és intézmények képviselői számára

Budapest, Rózsák tere, 2008. február 8–9. és 22–24.

Az európai uniós pályázatokon való sikeres részvétel érdekében az Országos Egyházi Iroda képzést szervez evangélikus gyülekezetek és intézmények képviselői számára. A képzésre elsősorban olyan nem lelkészeket várunk, akik egyházközségükben vállalják a fejlesztések előkészítését és koordinálását.

A pályázati- és projektmenedzsment-képzés két hétvégeből áll, azaz öt napot vesz igénybe; 50 óras akkreditált felnőttképzési program, melyről a résztvevők oklevelet kapnak. Az országos egyház anyagi támogatása lehetővé teszi a csekély térítési díj ellenében való részvételt.

Helyszín: Budapesti Evangélikus Kollégium, Budapest VII., Rózsák tere 1. Időpont: 2008. február 8–9. (péntek–szombat) és február 22–24. (péntek–vasárnap). Jelentkezési határidő: 2008. január 31. Jelentkezői Bogdányi Gáborral, az Országos Egyházi Iroda pályázati ügyekkel foglalkozó munkatársánál lehet. E-mail: gabor.bogdanyi@lutheran.hu; egyházi mobil: 20/824-2566.

Részvételi díj: 8000 Ft. Ezenkívül a résztvevőket (illetve a küldő gyülekezet/intézményt) terheli az utazás és a kollégiumi szállás, ellátás költsége. További részletek egyházunk honlapján (<http://www.lutheran.hu>) található.

Mit írtál 2007-ben?

Prúsz-pályázat protestáns tollforgatók számára

A Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) antológiát tervez megjelentetni protestáns írók-újságírók munkáiból. A kiadvány a szövetséghez kötődő tollforgatók alkotói sokszínűségét hivatott reprezentálni. A kötetben való publikálás elsődleges feltétele ugyanakkor nem a Prúsz-tagság, hanem a biblikus értékrend és a hazai protestánsok közösségéhez való tartozás vállalása, amelyet a szerzők kézírataik felajánlásával fejezhetnek ki.

A pályázatra tematikai és műfaji kötöttség nélkül küldhetők be a 2007. esztendő folyamán megjelent írásként, illetőleg eredeti (még nem publikált) írásművek.

A beküldésre szánt kéziratok terjedelme nem haladhatja meg a 15 ezer karaktert. Egy szerző azonban több – legfeljebb 3 – írással is pályázhat; ez esetben az együttes terjedelem a mérvadó. (Három írás esetén 45 ezer, két pályamű beküldése esetén 30 ezer karakter lehet az írásként együttes terjedelme.)

A digitális adathordozón vagy e-mailben csatolmányként beküldött kéziratokhoz mellékelni kell a pályázó személyes adatait (névét, felekezeti hovatartozását, e-mail címét és telefonos elérhetőségét), valamint a már megjelent írásként eredeti publikációs adatait (az írás első megjelenésének helyét és dátumát).

Beküldési határidő: január 31.

E-mail cím: prusz@prusz.hu. Kérjük, a tárgymezőbe írják be: „2007-ben írtam”!

A 2007. évi Prúsz-antológia szerkesztését a szövetség kijelölt elnökségi tagjai végzik – a minőségi szempontok mellett – a műfaji és tematikai sokszínűség szem előtt tartásával. A gyűjteménybe válogatott íráskorok a szerzők a szerkesztés lezárultával kapnak értesítést. Az antológiában megjelenő munkákat a magyar újságíró-szervezetek érdekvédelmi bizottsága által meghatározott másodközlési díjak alapján honoráljuk.

Protestáns Újságírók Szövetsége (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.)

ISTENTISZTELETI REND / 2008. január 20. – Budapest

Hetvened vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Mt 20,1–16; Jer 9,22–23. Alapige: 1Kor 9,24–27. Énekek: 320., 363.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. (ökumenikus imahét – megnyitó); **II., Hívósvölgyi út 193., Fehé de.** 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., szlovák nap) Gulácsiné Fabulya Hilda; du. 4. (vecsernye); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebástya M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., lit.) Smidélus Gábor; de. 11. (úrv., kantátazenés) Xeravits Géza; du. 6. (ifjúsági) Darvas Anikó; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Szántó Enikő; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Blázy Árpádné; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blaticzky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blaticzky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Györi Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Györi Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Györi János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Óév, újév – evangélikus informatika

Újabb évet kezdünk, ideje van hát a számvetésnek, és illik szólni az új esztendő terveiről is. Először lássuk, mire jutottunk 2007-ben, majd röviden a 2008. év terveiről írunk.

Egy évvel ezelőtt ilyenkor arról volt szó, hogy 2007-ben az egyik irány az interaktivitás fejlesztése, a rendszeres hírszolgálat webalapú kiszolgálása. Nos, mindkettő részben valósult csak meg. Egyházzunk internetes megjelenését elsősorban a Zope alapon működő portálrendszer jelenti, amely indulásakor jelentős lépés volt a korszerű webes megjelenés irányába. Mára azonban a technológia változása, új lehetőségek megjelenése megkövetelte a változást.

Az elmúlt év legfontosabb fejlesztése a Plone portálrendszer felépítése volt, amelyet *Bogdányi Gábor*, az Internet Munkacsoport vezetője végzett el. Elkészült egy, a Zope minden előnyét magába foglaló, a Zope forrására is épülő, de önálló keretrendszer, a Plone. A már mintegy tesztelés alatt futó rendszer lényegesen több lehetőséget kínál a honlapfejlesztőknek. Sokak álma valósul majd meg 2008-ban, amikor ennek segítségével felépíthetik Plone-portáljukat. Első lépésként a kiemelt honlapok, a már ma is a Zope teljes eszközkészletét használók kapiják meg a lehetőséget, majd az Internet Munkacsoport ezt kiterjeszti a lehető legszélesebb körre.

Természetesen a megszokott szolgáltatások, lehetőségek is megmaradtak 2007-re, folyamatosan bővült a gyűlekezeti honlapok köre (érdekességként

jegyzem meg, hogy a bécsi magyar gyülekezet és a berlini protestáns gyülekezet is a mi Zope-on futó rendszerünket használja). 2007-ben is volt informatikai pályázat, továbbfejlődött a *Protestáns honlap*, lényegesen többen vették igénybe a *naptar.lutheran.hu-n* elérhető híradatbázist helyi eseményeik hirdetésére.

Idén a már megkezdett fejlesztések folytatódhatnak, a meglévő szolgáltatások, lehetőségek továbbra is igénybe vehetők, de új projektek elindítása is várható. Az egyik legfontosabb feladat a Plone rendszer minél szélesebb körű bevezetése. Ennek érdekében minden érintett és érdeklődő tanfolyamo(ko)n ismerheti meg a rendszer működését. Folytatódik a tavaszi-őszi képzések sora is; várható, hogy mind az oktatás tárgyában, mind az oktatók személyében változások lesznek.

Az elmúlt évek egyik leginkább várt fejlesztése a SÜNI. Az ügyviteli szoftver fejlesztése évek óta csúszik; ennek legmeghatározóbb oka a pénzügyi modul elkészítésének késése. E modul elkészítése nem csupán informatikai ismereteket követel meg, hanem pénzügyi, számviteli szakemberek részvételére is szükség van a munkában. Határozottan tűnik az elhatározás, hogy 2008-ban ez a modul is elkészülhet.

Részben a SÜNI-hez is kapcsolódik, hogy körvonalazódnak a tervek egy egységes könyvelési, anyaggazdálkodási és kontrollrendszer elkészítésére. Erre „fel lehet fűzni” egyházi intézményeinket a központi szervektől a gyűlekezetiig. A néhány évvel ezelőtt működő Intelligens

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

Egyházprogram Munkacsoport terveiben már szerepelt egy hasonló rendszer elkészítése; úgy tűnik, 2008-ban jelentős lépést tehetünk a megvalósítás irányába.

Fontos események lesznek 2008-ban az uniós pályázatok. Reményeink szerint nem csupán az épületvagyon felújítására, új diakóniai, oktatási és egyéb projektek elindítására lesz lehetőség, hanem informatikai fejlesztéseinkhez is sikerül forrásokat szerezni. Az Internet Munkacsoport lapzártánk után tartotta évindító megbeszélését, így konkrét tervekről most még nem írhatok.

Ezek az oldalakon már többször esett szó arról, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház az informatika terén a testvéregyházakkal való összehangolásban nagyon jó eredményeket tud felmutatni. Az elmúlt évben több alkalommal is volt alkalmam más felekezeti informatikával, internettel foglalkozó munkatársaival beszélgetni erről – minden esetben elismeréssel nyilatkoztak munkánkról. Ugyanakkor néhány területen lemaradás tapasztalható. Az új évben ezért az az egyik legfontosabb feladatunk, hogy ezeket megszüntessük.

■ – ERDELYI –

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Sörkorcsolya

Hozzávalók a tésztához: 50 dkg liszt, csipetnyi só, 3 dl tej, 3 dkg élesztő, 1 db kockacukor, 3 evőkanál étolaj. A töltelékhez: 1 doboz fűszerezett sajt, 2 szelet gépsonka.

Elkészítés: a langyos tejbbe beletesszük a kockacukrot, majd elmorzsoljuk benne az élesztőt. Miután felfutott, a sóval összekevert liszthez öntjük. Az egésztest összegyúrjuk, de nem kell jól kidolgozni. A tésztát a kilisztezett kelesztőtálban hagyjuk, a tetejét leöntjük az étolajjal. A kezünkkel elsimítjuk, majd letakarva fél órát pihentetjük.

Bealajozott deszkán négy cipóra osztjuk a tésztát, és mindegyiket egymás után 3-4 milliméter vastagságban kerekre nyújtjuk. Az így kapott kerek formákat nyolc egyenlő körkikkre vágjuk. Mindegyikre teszünk a sajtból és az apróra vágott gépsonkából, majd a körkikk széles része felől a csúcsa felé haladva felgöngyöljük. Az így kapott kifliformákat sütőpapírral kibélelt tepsibe tesszük hézagosan, mert sülés közben még kelni fog a tészta. 160 fokra előmelegített sütőben körülbelül negyed óra alatt rózsaszínűre sütjük.

FOTO: BODA ZSUZSA

Közlemény

A Magyarországi Evangélikus Egyház nyílt, kétfordulós pályázatot írt ki 2007 nyarán a tavaly alapított Ordass Lajos-díj és -érem, illetve Prónay Sándor-díj és -érem megalkotására.

Az érvényes ötletpályázat értékelésére 2007. december 13-án került sor az Evangélikus Országos Múzeumban. A zsűri tagja *Iltz János* elnök-püspök, *Próhle Gergely* országos felügyelő, *dr. Harmati Béla László* művészettörténész, *Szóllósy Enikő* éremművész és *Zwickl András* művészet-történész volt.

Az alábbi döntés született: az 1. helyezett *ifj. Szlávis László* lett. A 2. díjat a zsűri nem adta ki. A 3. helyezett (megosztva) *Ádám Krisztián*, illetve *Piry Anikó* és *Kludovác András* lett.

Mivel az első helyezett pályamű nagyban megfelel a pályázat kiíró elnökség elvárásainak, a második fordulótól eltekintenek. Gratulálunk a nyerteseknek! A díjak és érmek végleges változatát, valamint alkotójukat az *Evangélikus Élet* hasábjain is tervezzük bemutatni.

Lepje meg szeretteit
Evangélikus Élet-
előfizetéssel!

Evangélikus Élet

Apróval az aprókért

2008 tavaszától kikerülnek a forgalomból az egy- és kétforintosok. Válassz meg időben ezektől a pénzméretű oiy módon, hogy egyúttal nemes célt is támogass!

A Magyarországi Evangélikus Egyház február 24-ig templomokban gyűjti az egy- és kétforintosokat, a befolyt összeget pedig az egyházi gyermek- és óvodai munkára fordítja.

Köszönjük segítségét!

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Nyílt levél Donáth László evangélikus lelkésznek, szocialista parlamenti képviselőnek az egészségügyi törvényről

Tisztelt Donáth László! Kedves Lelkész Testvérem!

December 17-én a Gyurcsány Ferenc-féle csapat újabb, sokadik szégyenletes tettevel bizonyította, hogy híjával van minden emberi, nemzeti, szolidáris érzésnek, és hajlandó magyar emberek millióit odalökni a profitorientált egészségügyi biztosítókhoz, csak hogy néhány érdekcsoport ráehesse kezét a társadalombiztosításnál a polgárok filléreiből összegyűlt tőkére. Politikai zsarolás, szemfényvesztő hazudozás: semmi sem volt elég drága azért, hogy az MSZP-SZDSZ csekélyke, hazugságok árán megszerzett parlamenti többsége ismét egyszerű szavazógépként működjön.

Számomra megdöbbentő, hogy te mint keresztény ember és evangélikus lelkész – szívből vagy színből – azonosultál ezzel a nemzetvesztő akarattal. Hetek óta dolgozik bennem a kérdés: miért tetted? Ismét így fogalmazok: keresztény emberként, evangélikus lelkészként miért nem akartál jobb, becsületesebb, „minőségibb” ember lenni, mint azok a képviselőtársaid, akik hónapokig bizalmuk megvonásával fenyegetőztek a nyilvánosság előtt, majd a döntő pillanatban mégis igent mondtak az egészségügy szétverésére? Ezzel végleg eljártszották pártotok maradék, igencsak leheletnyi, de talán még meglévő becsületét. Végleg eljártszották a saját emberi tisztességüket is. Sokuk azóta sem mer a választói szemébe nézni, és én ezen nem is csodálkozom.

Az egészségügyi privatizációs törvény alaposan megkurtított és neveltségessé tett vitájában egyvalamivel érthetünk egyet: azzal, hogy sok mindent meg kell változtatni a magyar egészségügyben. Komoly szakemberek, orvosok, gyógyszerészek, mentősök számtalan javaslatot le is tettek az asztalra, amelyeket azonban pártotok és miniszterelnökök egyszerűen félresöpört, és járta a saját útját.

A szakemberek szerint – hozzám hasonlóan, saját bevallásod szerint, magad sem vagy az – a több biztosítóra épülő egészségügy zsákutca lesz, ha végül törvényt hoztunk róla veletek. Szlovák szomszédaink megpróbálkoztak vele, és kiderült, hogy nem nagyon működik. Semmiből előrángatott egészségügyi miniszteretek kedvenc példája, a holland modell úgy tudta túlélni első évét, hogy az állam eurómilliókkal pumpálta tele a rendszert, hogy valamennyire is működőképes maradjon – ráadásul ez a szakminiszternek is a fejébe került. Az Egyesült Államokban napjainkban választási kampányt építenek arra, hogy jöjjön létre a nemzeti kockázatközösségen alapuló egészségügy a több-biztosítós rendszer helyett. Miért? Mert ott találtak olyan politikusok, akik rádöbbentek: az állampolgárok jelentős része, több millió ember esik ki az alapvető egészségügyi ellátásból csak azért, mert nincs szilárd anyagi háttere, és így a biztosítók számára túlságosan nagy anyagi kockázattal járna szerződést kötni vele.

Te és képviselőtársaid erre a csődöt mondott rendszerre mondatok igent december 17-én a parlamentben. Eldöntöttétek, hogy akik mondjuk képviselői vagy miniszteri javadalmazásban részesülnek, azok után kapkodjanak a biztosítók, és ha bajba kerülnek, a legjobb műszerek és a legkiválóbb szakemberek álljanak a rendelkezésükre jól felszerelt kórházakban. A kisemberek pedig, akik nyögik a Gyurcsány-rendszer ezerféle adóját, a sokszor cáfolt gázáremeléseket, a liberalizált árampiac következtében megugró energiaárakat és minden mást, akiknek nincsenek millióik a bankszámlájukban, azok nem jutnak egészségügyi ellátáshoz, ha kéztörésnél vagy influenzánál komolyabb bajuk lesz. Eldöntöttétek, hogy magyar emberek százai vagy ezrei haljanak meg csak azért, mert a biztosítóknak velük nem éri meg üzletet kötni. Eldöntöttétek, hogy vannak ebben az országban olyanok, kétkézi munkások, nyugdíjasok, fogyatékkal élők, akikre nincs szükség, ha megbetegszenek, mert nem termelnek elegendő hasznot.

Könnyen előfordulhat, hogy mi magunk is, kis keresettel rendelkező lelkészek vagy a családtagjaink kívül kerülünk a rendszeren, mert nincs mögöttünk akkora anyagi bázis, hogy a biztosítók megkeressenek bennünket. Te mit fogsz mondani akkor, ha lelkészársadat vagy annak gyermekét, esetleg idős édesanyját küldik haza a kórházból kezelés nélkül, mert egy biztosítási szakember íróasztal mellett meghozza a döntést: nem éri meg meggyógyítani őket...?

Tudod, kikre mondtál nemet december 17-én, felsorakozva „elvtársaidhoz”? Azokra a „kicsinyekre”, akikről magad is számtalanszor prédikáltad már a szószéken, hogy aki őket felkarolja, az magát az Úr Jézust karolja fel, aki pedig őket ellöki, az magát az Úr Jézust löki el...!

Szomorúan mondom ki: te, Donáth László, keresztény ember és szeretett lelkész-társam, a világ kicsinyeire és a bennük magát elrejtő Jézusra mondtál nemet azzal, hogy – pillanatnyi előnyökért, pártfegyelemből, vagy hogy megfelelj eszelős miniszterelnököd elvárásainak – igent mondtál az egyik legszörnyetesebb törvényre.

Isten azonban irgalmas, így kaptál még egy esélyt. A tavaszi parlamenti ülészenak újra szavazhatsz. Mint lelkész-társad, kérlek, mentsd meg a becsületedet. Ki tudja, lesz-e rá több lehetőség...?

Emberségedet, nagyságodat, hitedet tudnád magasba emelni azzal, ha – akár egyedülként is – fel mernél állni, és igent mondanál a kicsinyekre, a nemzet egységére, a szolidaritásra, és nemet a magyar egészségügy kiárusítására és szétverésére.

Isten kegyelmében és evangélikus lelkészi becsületében bízva kívánok neked boldog új esztendőt! Öszinte szeretettel: TUBÁN JÓZSEF lelkész (Csoma, 2008. január 6.)

(Donáth László a válaszadás felkínált lehetőségével lapunkban nem kívánt élni. – A szerk.)

Tisztelt Szerkesztőség! A mellékelt levelet a Budai Egyházmegye lelkészi munkaközösségének 25 aláírásával eljuttattuk Donáth Lászlónak. Tisztelettel kérem ennek a levélnek a közlését nyílt levél formájában úgy, ahogy a mellékletben szerepel.

Kedves Testvérem! Kedves Képviselő Úr!

Testvéri szeretettel és a körülöttünk zajló eseményeket aggodva figyelve kérek, hogy mint országgyűlési képviselő mindent tegyél meg annak érdekében, hogy az egészségbiztosítás átalakítását célzó törvényt a parlamenti többség ne szavazza meg újra.

Azt látjuk, hogy ez az átalakítástervezet nem országunk és nemzetünk érdekeit védi, hanem igenis kiszolgáltatottá tesz minden magyart. Az, hogy Sólyom László köztársasági elnök úr az Országgyűléshez visszautalta a törvénytervezetet, mutatja, hogy nem a törvény betűjével van a gond, hanem azzal a szellemiséggel, amely az ország lakóit, a magyar állampolgárokat nem veszi figyelembe.

A média szerint te magad nyilatkoztál arról, hogy a törvény gazdasági részével és következményeivel nem foglalkoztál. Valójában ez arra is utal, hogy a magyar lakosságra gyakorolt hatásáról sem tudsz semmit.

Véleményem szerint lelkiismeretlen az a politikus, aki a választói akarat ellenére szavaz meg olyan törvényt, amelynek a kihatása számára nem ismert. Azt elfogadom, hogy az egészségügy reformjára szükség van! De azt is tudom, hogy azt a folyamatot, amely bizonytalanságha taszít embereket, és csak egy szűk érdekcsoportnak kedvez, nem reformnak szokták nevezni.

Ezért kérek, hogy politikai helyzetet kihasználva mindent tegyél meg azért, hogy a törvényt a parlamenti többség – a szocialista és SZDSZ-es mandátummal rendelkezők – ne fogadják el! S kérek, hogy az irgalmasság gyakorlását – amelyet te családi örökségként is oly fontosnak tartasz – úgy éld meg ezúttal, hogy te magad határozott NEM-mel szavazol az egészségbiztosítási rendszert átalakítani akaró törvényre.

Tisztelettel: Bence Imre esperes

Az egyházmegye lelkészeként aláírással támogatom Bence Imre testvéri kérését, s kérek, hogy az egészségbiztosítás átalakításáról szóló törvényt NE SZAVAZD MEG! (25 lelkész aláírása)

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület az imahéten, január 21-én, hétfőn 17.30-kor tartja legközelebbi összejövetelét az Üllői út 24. alatti székház utcára nyíló termében. Az összejövetel célja: közös imádkozás Kenyáért. Beszámolót tart a kenyai helyzetről *Bálint Márton*. Áhítattal *Breboszkyné Pintér Márta* szolgál.

Január 27-én, vasárnap kerül sor a pestújhelyi evangélikus templomban (1158 Budapest, Templom tér 10.) az egyházközösség új orgonájának felszentelésére, melyet a németországi münster-mecklenbecki evangélikus gyülekezetől kapott. A 10 órákor kezdődő istentiszteleten *Gáncs Péter* hirdeti Isten igéjét, és szenteli fel az orgonát. 18 órákor orgonabemutató hangverseny keretében szólal meg a hangszer. Orgonánál *Finta Gergely*, áhítatot tart *Hafenscher Károly*.

A Páratlantklub következő alkalmát január 30-án, szerdán 18 órai kezdettel tartjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának földszinti termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). Vendégünk *Jókai Anna* Kossuth-díjas író nő lesz, aki *Ne féljete!* címmel tart előadást. Minden 25 és 45 közötti egyedülálló – nemre, felekezetre való tekintet nélkül – sok szeretettel várunk. Az alkalomról érdeklődni a 20/824-2791-es mobiltelefonszámon, valamint a marta.pinter@lutheran.hu e-mail címen lehet.

A Páratlantklub ötletgazdái és a Magyarországi Evangélikus Egyház Női Missziói Szolgálat

Útitársak missziós bibliaóra lesz február 6-án és március 6-án *Szeverényi János* vezetésével. Az alkalmak 18 órákor kezdődnek az országos iroda földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.).

HIRDETÉS

A Luther Márton Szakkollégium felvételt hirdet!

A Luther Márton Szakkollégium felvételt hirdet a 2007/2008. tanév második félévére, elsősorban evangélikus – Budapest valamely felsőoktatási intézményében tanuló – hallgatók (egy fiú és egy lány) részére. Február 1-jétől lehet beköltözni. Bővebb információ a <http://www.lmszk.hu> oldalon olvasható.

HIRDETÉS

Felvételi a következő tanévre a soproni evangélikus líceumba!

Az alábbi weboldalon a „Beiskolázás” címen részletes információk olvashatók képzésünkről, a jövő tanévre való jelentkezésről, illetve a felvételi eljárásról: <http://www.bdeg.hu/>. Szeretettel látjuk és várjuk az evangélikus fiatalokat – saját diákotthonunk lévén akár távolabbról is. Érdeklődni lehet az alábbi telefonszámokon: 99/512-439; 20/824-6447.

HIRDETÉS

Pályázat

A Vecsési Evangélikus Egyházközösség lelkesíti állása a jelenlegi lelkes nyugdíjba menetele következtében 2008. június 30-án megüresedik. A lelkesíti állásra pályázó lelkészeket arra kérjük, hogy jelentkezésüket a Vecsési Evangélikus Egyházközösség elnökségének küldjék el 2008. március 31-ig. Postacím: 2220 Vecsés, Károly u. 24. Tel./fax: 29/350-371. E-mail: vecsev@freemail.hu.

HALÁLOZÁS

Hammer Ferencné Gébele Erzsébet, a Rákosparkos evangélikus Egyházközösség pénztárosa, presbitere január 2-án váratlanul elhunyt. Temetése január 28-án, hétfőn 14.30-kor lesz a Rákosparkos evangélikus Új köztemetőben.

Eric Till rendező *Luther* című filmjét a Duna Televízió január 26-án, szombaton tűzi műsorra 22.15-től. A 2003-ban készült amerikai-német játékfilm főbb szerepeiben *Joseph Fiennes* (Luther), *Bruno Ganz* (Staupitz), *Alfred Molina* (Tetzl), *Sir Peter Ustinov* (Bölcs Frigyes) és *Claire Cox* (Bóra Katalin) látható.

A Duna II. Autonómia *Mindentudás Egyeteme* című sorozatműsorában január 31-én, csütörtökön 14.20-tól sugározza *Megszületett a szeretet* című adását, amelyben *Gáncs Péter* evangélikus, valamint *Szabó István* református püspök beszél karácsony ünneperől, Jézus Krisztus születéséről.

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar terméket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához. Referencia: www.harangontes.hu. Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121. Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575. E-mail: gombosmi@harangontes.hu; gombosmi@invitel.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Szorult helyzetemből adj nekem kiutat, könyörülj rajtam, hallgasd meg imámat! Zsolt 4,2b (2Kor 1,4; Mt 20,1-16; 1Kor 9,24-27; Zsolt 89,20-53) Kiért, könyörületért, meghallgatásért fordulhatunk Istenhez. Mit jelent ez? Azt, hogy jövőt ad nekünk, hiszen a kiút megoldás, s egyben út előrefelé. Erre nézve Isten számtalan ígéretet adott népének. Könyörületét bűneink miatt kell kérnünk, mert a bűn elválaszt tőle, de Isten nem a bűnös halálát, hanem megtérését és életét akarja! Meghallgat, s nemcsak a szavakkal kimondhatót, hanem lényünk teljességét veszi körbe szeretetével és figyelmével, ahogyan Jézus is minden hozzá igyekvőt teljes egészében gyógyított, a szinte még ki sem mondott kérésre, a felé nyúló betegek érintésére reagált... Előbb hallott és hallgatott meg, mint ahogy a gondolat szavakká formálódott volna.

Hétfő

Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem bölcsen. Ef 5,15 (JSir 3,40; Lk 19,1-10; 1Tim 4,1-11) ...mert az idők gonoszak. Ki kell használni az időt, mert döntési helyzetben vagyunk; kiszabott időnk véges, és nem szolgálhat mentességünkre, hogy e gonosz, kemény világban nem tudunk erősek, jók, árral szembefordulók lenni. Kik tegegyenek akkor bizonyosságot, és kik mutassanak példát, ha nem azok, akik már megismerték Jézust, akik tudják, hogy bűneikre van bocsánat, hogy van kitől kérni a számtalan aspektusból nézve „gonosz időkben” erőt és útmutatást?! Nekünk, keresztyéneknek kell ezt a vigyázást, ezt a bölcsességet felmutatnunk, egymást is segítve ebben ránk bízott küldetésben.hogyan éltek... – mindig ez az izgalmas kérdés. Számunkra Jézusnál kész válasz van rá.

Kedd

Az elvesztett megkeresem, az eltévedtet visszaterelem. Ez 34,16 (Mt 18,12; Zsid 12,12-17; 1Tim 4,12-5,2) Ezékiel a jó pásztor uralkodásáról beszél. Aki eltévedt, az bizony végleg el is vesztet, és tragédia lehet abból, ha senki sem veszi észre a távolodását, ha senki sem megy utána, és nem állítja meg a szakadék szélén. Egy család, egy közösség is veszít el így tagokat, s magunk is elvesztetté válhatunk, legkisebbé és legnyomorultabbá – ha nem lenne, aki értünk jön. Akkor, amikor még nem is tudjuk, hogy elvesztettek vagyunk, már keres. Akkor, amikor magunktól nem tudnánk visszafordulni, odamenni hozzá. Akkor, amikor mások visznek hozzá, mert már ehhez sincs erőnk.az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elvesztett.” (Lk 19,10)

Szerda

Jézus ezt mondta tanítványainak: „Bízatosok, én vagyok, ne féljete!” Ekkor beszélt hozzájuk a hajóba, és elült a szél. Mk 6,50-51 (Zsolt 30,4; Mt 10,40-42; 1Tim 5,3-16) Teológuskoromban életem első áhítatát erről a történetről kellett tartanom. Azóta sok mindenben változtam, s tudom, ma máshogy beszélnek erről az ígéről. Árnyaltabban, több tapasztalattal a birtokomban. Mert életem során azóta már sokszor átéltem, hogy – ha szabad a példázat szavaival kifejeznem magam – a viharos tengeren beszélt a hajóba Jézus... És hogy miként történik, nem értem, de mindig elül a szél.

Csütörtök

Én Istenhez kiáltok, és az Úr megsegít engem. Zsolt 55,17 (Mk 13,11; 1Kor 3,1-3/4-8; 1Tim 5,17-6,2a) Bizonyosság árad e szavakból, kétség sem fér hozzá. Sokszor kiáltunk, de ha nem Istenhez, akkor a megoldás is elmarad, vagy ideiglenes. Megkerüljük őt, más utakon keresünk segítséget, tévutakon, szákutcákban találjuk magunkat... Hányszor tett így Isten népe: bálványokhoz, idegen istenekhez fordult, míg be kellett látnia, hogy az atyák Istene az egyetlen Isten. A megtartottság élménye ez: van egy „kéz” alattunk.

Péntek

Az Úr így szól Kainhoz: Mit tettél? Testvéred kiontott vére kiált hozzám a földről. 1Móz 4,10 (1Jn 2,11; Jn 2,13-22; 1Tim 6,2b-10) Mit tettél, Káin? – ezzel a címmel jelent meg *Hans Herlin* újságíró könyve. A II. világháború egyik legmegrendítőbb eseményének, a Japán ellen intézett amerikai atomtámadásnak az előtörténetéről írt, hogy mi történt addig, amíg zuhanni kezdett a hirosimai és a nagaszaki bomba, és mi lett a sorsa *Claude Robert Eatherly* amerikai repülőőrvezetőnek, a támadás egyik résztvevőjének. Ez édesítő keletre kerültünk a bűnbeszédes óta. E történelmi tény is bizonyítja, hogy nem járhat emelt fővel az ember; hogy mennyire végtelenül elveszett és bűnös, ha nem tér meg mielőbb, és nem kéri Isten kegyelmét örökös lázadásai és égbekiáltó bűnei miatt.

Szombat

Nézd, ez a nép mégiscsak a te néped! 2Móz 33,13b (Róm 11,2a; 1Kor 1,26-31; 1Tim 6,11-21) Az aranyborjú imádása és az összetört kőtáblák után vajon mivel érvelhetne Mózes, hogy Isten maradjon népe között, ne fordítson hátat nekik, s ne sújtsa jogos haragjával? Nézd – mondja –, mégiscsak a te néped... Semmivel nem tudunk magunk mellett érvelni, amiért Istenből örök életet remélhetnénk. Semmi jóra nem hivatkozhatunk. Semmi sem szól mellettünk. Semmi, csak a Krisztusba vetett hit tart meg. Ezt jól kell látnunk; nekünk, evangélikusoknak pedig különösen is – ebben a két szóban: solus Christus.

■ KÖHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 20-ától január 27-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
0.55 / mtv <i>Billy Elliot</i> (angol film, 2000) (106') 8.30 / Civil rádió <i>Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</i> 10.00 / Duna Tv <i>Baptista istentisztelet közvetítése Budapestről, a pesterzsébeti baptista templomból. Igét hirdet dr. Almásy Mihály lelképásztor. (ism.: Duna II. Autonómia, 12.00)</i> 10.00 / mtv <i>Evangélikus magazin</i> A műsorban beszámolót láthatunk az <i>Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv</i> , illetve a <i>Gyülekezeti liturgikus könyv</i> bemutatásáról, valamint dr. <i>Fabiny Tamás</i> püspök szól a Biblia évről. (ism.: m2, 12.55) (25')	8.55 / Duna II. Autonómia <i>Töredékek. Kalotaszeg (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (21')</i> 9.40 / Duna II. Autonómia <i>Anziks. Nagyvácszony – Kínizsi-vár (magyar ismeretterjesztő sorozat, 1998) (13')</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Krisztus közöttünk!</i> A görög katolikus egyház felőrája 20.10 / Duna Tv <i>Orhan Pamuk</i> A magányosság felfedezése A fehér vár (német dokumentumfilm, 2005) (44') 21.58 / Bartók rádió <i>Catullus</i> <i>Füst Milán</i> drámájának rádióváltozata (1985) (65')	6.30 / Duna Tv <i>Isten kezében (ism.) (26')</i> 9.04 / Bartók rádió <i>Ferencsik János</i> vezényel (44') 13.05 / m2 <i>A kultuszminiszter</i> <i>Klebsberg Kunó</i> 4/4. rész (55') 13.30 / Kossuth rádió <i>Tanúim lesztek!</i> A római katolikus egyház felőrája 18.20 / Duna Tv <i>Sütő András: Advent a Hargitán</i> (színházi előadás két részben, felvételről, 1995) (76' + 80') 19.35 / Bartók rádió <i>Erkel: Bánk bán</i> (háromfelvonásos opera) (56') 21.05 / m2 <i>Ilyés Gyula: Kegyenc</i> (tévéjáték) (124')	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház felőrája 14.25 / m2 <i>Zsinagógát vegyenek!</i> (magyar dokumentumfilm, 2006) (47') 14.30 / PAX <i>Mit ér az ember, ha humorista?</i> <i>Nagy Bandó András</i> (41') 19.00 / Duna Tv <i>Bernadette</i> (francia-luxemburgi-svájc film sorozat, 1988) 2/1. rész (118') 20.55 / Duna II. Autonómia <i>Tükör által homályosan</i> (svéd játékfilm, 1960) (86') 21.30 / PAX <i>Fébé</i> (riportfilm) (33') 22.00 / Bartók rádió <i>A kórusirodalom mesterműveiből</i> (30')
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
6.30 / ATV <i>„Nem csak kenyérről él...”</i> <i>Hafenscher Károly</i> evangélikus lelkész: Az irgalom (10') 6.30 / Duna Tv <i>Élő egyház (ism.) (26')</i> 11.25 / RTL Klub <i>Angyal melő</i> (amerikai vígjáték, 2001) (84') 14.20 / Duna II. Autonómia <i>Mindentudás Egyeteme</i> <i>Szabad János: Anyai öröklés, anyai hatás</i> (51') 18.00 / Bartók rádió <i>Kulturhistoriák</i> <i>A Kner család, II/1. rész</i> (30') 19.00 / Duna Tv <i>Bernadette</i> (francia-luxemburgi-svájc film sorozat, 1990) 2/2. rész (106')	5.20 / mtv és m2 <i>Hajnali gondolatok</i> <i>A mai adásban Blatniczky János</i> evangélikus lelkész beszél hallhatjuk. 8.40 / Duna Tv <i>Varázslatos tanúhegyek</i> (magyar ismeretterjesztő film, 2003) (36') 9.00 / m2 <i>Szarvashiba</i> (15') 14.20 / Duna II. Autonómia <i>Mindentudás Egyeteme</i> <i>Nádasdy Ádám: Miért változik a nyelv?</i> (52') 14.30 / PAX <i>Mit ér az ember, ha kutya képű?</i> <i>Vasteleky-Einbeck Péter</i> (29') 19.00 / Duna Tv <i>Olasz nyelv kezdőknek</i> (dán-svéd játékfilm, 2002) (112')	7.30 / Rádió C (FM 88,8) <i>Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</i> 8.00 / Duna II. Autonómia <i>Önkéntes Odüsszeia</i> 6/3. rész: Orvosok (2003) (30') 9.30 / Duna Tv <i>Vincent és én</i> (kanadai játékfilm, 1987) (99') 10.10 / Duna II. Autonómia <i>Alice Csodaországban</i> (2004) (63') 12.15 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') 19.25 / Duna Tv <i>A zongorista (angol-francia-holland-német játékfilm, 2002) (148')</i> 19.30 / Bartók rádió <i>Rossini: A sevilla borbély</i> (90') 22.15 / Duna Tv <i>Luther (amerikai-német játékfilm, 2003) (119')</i>	8.30 / Duna II. Autonómia <i>Madár-legenda – Mezei Mária</i> életei, halálai (magyar ismeretterjesztő film, 2003) (38') 9.55 / Duna Tv <i>Emil és a detektívek</i> (német játékfilm, 2001) (108') 10.00 / mtv <i>Református magazin</i> (26') 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Zsámbékról Igét hirdet Matyó Lajos lelképásztor. (56')</i> 11.30 / mtv <i>2008 a Biblia éve</i> (30') 12.15 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (26') 16.05 / m2 <i>Két fogoly</i> (magyar film, 1937) (63')

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
 EvÉlet on-line: www.evelet.hu
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
 3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
 Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
 Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztésvezető: Boda Zsuzsa
 (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár
 (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit
 (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor
 (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár
 Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-
 szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence
 (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag
 Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenscher Károly (kf) – Ige+hirdetők
 (karoly.hafenscher@lutheran.hu), Kende K. Péter
 – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu),
 Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem
 (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal –
 A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-
 1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó:
 Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
 INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszédos országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőség előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

